

Program studiów

Ogólna charakterystyka studiów	
Wydział prowadzący kierunek studiów:	Wydział Nauk Historycznych
Kierunek studiów: <i>(nazwa kierunku musi być adekwatna do zawartości programu kształcenia a zwłaszcza do zakładanych efektów kształcenia)</i>	Archeologia
Poziom kształcenia: <i>(studia pierwszego, drugiego stopnia, jednolite studia magisterskie)</i>	Studia drugiego stopnia
Profil kształcenia: <i>(ogólnoakademicki, praktyczny)</i>	Ogólnoakademicki
Umiejscowienie kierunku w obszarze (obszarach) kształcenia:	Nauki humanistyczne
Forma studiów: <i>(studia stacjonarne, studia niestacjonarne)</i>	Studia stacjonarne
Liczba semestrów:	4 (cztery)
Liczba punktów ECTS konieczna do uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi studiów:	120
Łączna liczba godzin dydaktycznych:	1110
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwenta:	Magister archeologii
Specjalność:	
Ogólne cele kształcenia oraz możliwości zatrudnienia i kontynuacji kształcenia przez absolwentów kierunku:	Podstawowym celem kształcenia studenta na kierunku archeologia jest przygotowanie go do odkrywania „ukrytego w archiwum Ziemi” dziedzictwa kulturowego, a tym samym uświadomienia mu walorów estetycznych i kulturowych tego, jak żył i co osiągnął w dawnych czasach człowiek. Dzięki temu absolwent przyczyni się do kształtowania społecznych i instytucjonalnych podstaw (w tym norm i działań) chroniących dziedzictwo kulturowe przed bezpowrotnym zniszczeniem. W efekcie będzie odgrywał pozytywną rolę w zwiększaniu intelektualnego i kulturowego rozwoju społeczeństwa, w którym funkcjonuje. Student otrzyma niezbędną wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne, które pozwolą mu na wypełnienie wspomnianej roli. Poza tym będzie posiadał wiedzę pozwalającą korzystać z najnowszych osiągnięć archeologii. Z tych powodów studenci archeologii w UMK otrzymają szeroką ofertę kształcenia nie tylko w zakresie humanistyki, ale i obszarów nauk współpracujących, a ich umiejętności będą kształtowane przez wybór unikatowych w skali kraju profili kształcenia. W związku z tym absolwenci zdobędą podstawy do zatrudnienia w instytucjach naukowych, placówkach muzealnych ponadregionalnych i regionalnych, instytucjach zajmujących się ochroną dziedzictwa kulturowego i propagujących jego wartości.

Wskazanie związku programu kształcenia z misją i strategią UMK:	W „Strategii rozwoju UMK na lata 2011–2020” w obszarze kształcenia, realizuje cele: 2.1.1., 2.1.4., 2.2.2., 2.3.1., 2.3.2.
Wskazanie, czy w procesie definiowania efektów kształcenia oraz w procesie przygotowania i udoskonalania programu studiów uwzględniono opinie interesariuszy, w tym w szczególności studentów, absolwentów, pracodawców:	Tak, treści kształcenia są efektem między innymi opinii studentów archeologii oraz środowiska zawodowego archeologów, a także szczególnych oczekiwań pracodawców wobec absolwentów studiów wyższych.
Wymagania wstępne (oczekiwane kompetencje kandydata) – zwłaszcza w przypadku studiów drugiego stopnia:	Ukończone studia wyższe pierwszego stopnia dowolnego kierunku oraz zainteresowania dziejami człowieka, a zwłaszcza przeszłością zapisaną w materialnych pozostałościach jego działalności.

Moduły kształcenia wraz z zakładanymi efekty kształcenia

Moduły kształcenia	Przedmioty	Liczba punktów ECTS	Charakter zajęć obligatoryjny/fakultatywny	Zakładane efekty kształcenia	Sposoby weryfikacji zakładanych efektów kształcenia osiągniętych przez studenta
<p align="center">MK I Wybrane zagadnienia z historii i metodologii archeologii</p>	<p align="center">Wybrane zagadnienia z historii i metodologii archeologii</p>	<p align="center">4,5</p>	<p align="center">obligatoryjny</p>	<p>WIEDZA:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ma pogłębioną wiedzę na temat podstaw teoretycznych problematyki badawczej w archeologii (K_W01); – zna terminologię stosowaną w archeologii i antropologii kultury (K_W02); – ma pogłębioną wiedzę obejmującą metodologię i teorie stosowane w różnych kierunkach badawczych archeologii (K_W03); – a ugruntowaną wiedzę dotyczącą historii myśli archeologicznej, wpływu przyjmowanych koncepcji teoretycznych na rozwiązywanie złożonych problemów z zakresu współczesnych badań archeologicznych (K_W06); – ma wiedzę dotyczącą zastosowania języka ojczystego w tworzeniu dojrzałych tekstów naukowych i popularno-naukowych (K_W13). <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <ul style="list-style-type: none"> – posiada umiejętności oceny modeli oferowanych w ramach archeologii oraz krytycznego spojrzenia na rolę archeologii we współczesnym świecie. Umie krytycznie przeanalizować prace innych autorów (K_U01); – potrafi samodzielnie, w sposób praktyczny zastosować uzyskaną wiedzę, realizując własne projekty badawcze (K_U03); – ma świadomość współczesnego pluralizmu teoretycznego archeologii, rozumie konsekwencje różnych sposobów uprawiania archeologii we współczesnym świecie (K_U06); – potrafi świadomie wybrać i przedstawić sposób interpretacji przeszłych zjawisk społeczno-kulturowych 	<p>Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; praca indywidualna: referat/esej (z wybranego zagadnienia); praca zespołowa w grupach: forum dyskusyjne (przygotowanie prezentacji/wystąpień), koreferaty; projekt zespołowy.</p>

				<p>(K_U07).</p> <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi współdziałać w grupie, przyjmując w niej różne role (K_K02); – potrafi określić priorytety służące realizacji określonego zadania (K_K03); – prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z uprawianiem archeologii, ma świadomość zależności badań archeologicznych od podstaw teoretyczno-metodologicznych (K_K04); – potrafi samodzielnie aplikować świadomie wybrane podstawy teoretyczne w celu wyjaśniania zjawisk z przeszłości. wykazuje niezależność i samodzielność w formułowaniu poglądów, szanując jednocześnie prawo innych osób do wykazywania tych samych cech (K_K07); – wykazuje kompetentną odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej (K_K09). 	
<p>MK II</p> <p>Metody analityczne w różnych tradycjach badawczych archeologii</p>	<p>Metody analityczne w różnych tradycjach badawczych archeologii</p>	5	obligatoryjny	<p>WIEDZA:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ma pogłębioną wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej (K_W01); – zna i rozumie rozmaite procedury analityczne stosowane we współczesnej archeologii (K_W06); – ma ugruntowaną i pogłębioną wiedzę o tradycjach badawczych w archeologii (od okresu przedteoretycznego po nurty ponowoczesne), zna i rozumie zależność stosowanych metod analitycznych od określonych tradycji i szkół badawczych (K_W07). <p>UMIĘJĘTNOŚCI:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych, wykorzystać procedury analityczne w zależności od postawionych celów poznawczych i przyjmowanych założeń teoretycznych (K_U01); – umie prawidłowo sporządzić grant/projekt badawczy, wykazując się znajomością metod analitycznych przydatnych przy rozpatrywaniu wybranego problemu 	<p>Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; pisemna praca semestralna w formie grantu badawczego; wystąpienia w małych zespołach.</p>

				<p>z uzasadnieniem celowości ich zastosowania i opisaniem spodziewanych rezultatów naukowych (K_U02);</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury (źródeł archeologicznych) oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem odpowiednich metod, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji (K_U05). <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi współdziałać w grupie, przyjmując w niej różne role (K_K02); – potrafi określić priorytety służące realizacji określonego zadania (K_K03); – prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z uprawianiem archeologii (K_K04); – ma świadomość zależności badań archeologicznych od podstaw teoretyczno-metodologicznych, potrafi samodzielnie aplikować świadomie wybrane podstawy teoretyczne w celu wyjaśniania zjawisk z przeszłości (K_K07). 	
<p>MK III Węzłowe problemy archeologii prahistorycznej w Europie Środkowej</p>	<p>Stare i nowe poglądy w badaniach nad paleolitem i mezolitem</p>	2	obligatoryjny	<p>WIEDZA:</p> <ul style="list-style-type: none"> – posiada wiedzę na temat ewolucji podstawowych pojęć, takich jak: paleolit, mezolit, kultura archeologiczna, przemysł czy cykl technologiczny (K_W02); – posiada uporządkowaną wiedzę w zakresie historii badań nad starszą i środkową epoką kamienia (K_W04); – ma wiedzę na temat poszczególnych nurtów antropologii kulturowej i ich wpływu na badania nad paleolitem i mezolitem (K_W05); – ma wiedzę dotyczącą zmian w poglądach na genezę poszczególnych tradycji kulturowych (K_W07); – ma wiedzę na temat zmieniającej się metodyki badania stanowisk paleolitycznych (K_W11). <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod oraz formułować na tej podstawie krytyczne sądy odnośnie paleolitu i mezolitu (K_U01); 	<p>Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; dyskusja w oparciu o literaturę; esej.</p>

				<p>– posiada umiejętności integrowania wiedzy z różnych dyscyplin w zakresie nauk humanistycznych oraz innych obszarów, z których dyscypliny są integralną częścią archeologii, bądź z nią współpracują (K_U04);</p> <p>– potrafi opisać (wskazać) konkretne poglądy oraz metody badawcze stosowane przez badaczy paleolitu, a zaczerpnięte z dorobku poszczególnych nurtów antropologii kulturowej (K_U06).</p> <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <p>– ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego i propaguje ją w społeczeństwie (K_K05);</p> <p>– bierze udział w życiu naukowym i kulturalnym, uczestnicząc w konferencjach i spotkaniach środowiskowych (K_K06);</p> <p>– wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego (K_K07);</p> <p>– wykazuje odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawieniu obrazu dziejów i historii badań nad epoką kamienia, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy (K_K09).</p>	
<p>MK III Węzłowe problemy archeologii prahistorycznej w Europie Środkowej</p>	<p>Neolityzacja Europy Środkowej</p>	<p>2</p>	<p>obligatoryjny</p>	<p>WIEDZA:</p> <p>– zna terminologię stosowaną na gruncie archeologii neolitu, w tym zwłaszcza pokrewnych nauk historycznych i antropologii kulturowej, na poziomie rozszerzonym oraz w wybranych dyscyplinach nauk przyrodniczych, z którymi współpracuje archeologia (K_W02);</p> <p>– ma uporządkowaną, pogłębioną i szczegółową wiedzę z zakresu archeologii prahistorycznej (młodszej epoki kamienia Europy Środkowej) (K_W04);</p> <p>– ma pogłębioną wiedzę o powiązaniach dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku z innymi dziedzinami obszaru albo obszarów, które składają się na studiowany kierunek (K_W05);</p> <p>– posiada wiedzę na temat metod analizy i interpretacji różnych wytworów kultury właściwe dla wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych w zakresie dzie-</p>	<p>Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; dyskusja w oparciu o literaturę; pisemna praca domowa.</p>

				<p>dzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku (K_W07);</p> <p>– posiada wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów kultury przydatnych dla poznania młodszej epoki kamienia w dziejach ludzkości (K_W12).</p> <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <p>– potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod oraz formułować na tej podstawie krytyczne sądy odnośnie neolityzacji (K_U01);</p> <p>– posiada umiejętności badawcze obejmujące analizę krytyczną prac innych autorów, syntezę różnych idei i poglądów, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników (K_U02);</p> <p>– umie samodzielnie zdobywać wiedzę i poszerzać umiejętności badawcze oraz podejmować samodzielnie działania zmierzające do rozwijania zdolności i kierowania własną karierą zawodową (K_U03);</p> <p>– posiada umiejętności integrowania wiedzy z różnych dyscyplin w zakresie nauk humanistycznych oraz innych obszarów, z których dyscypliny są integralną częścią archeologii, bądź z nią współpracują (K_U04);</p> <p>– potrafi przeprowadzić krytyczną analizę różnych rodzajów wytworów kultury, określać ich treść i znaczenie, w tym przynależność chronologiczno-kulturową, wskazać możliwości odmiennych interpretacji, właściwych dla archeologii neolitu, stosując oryginalne podejścia, uwzględniające nowe osiągnięcia archeologii (K_U05);</p> <p>– posiada umiejętność merytorycznego argumentowania, z wykorzystaniem własnych poglądów oraz poglądów innych autorów, formułowania wniosków oraz tworzenie syntetycznych podsumowań (K_U06).</p> <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <p>– potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania (K_K03);</p> <p>– wykazuje niezależność i samodzielność w formułowaniu poglądów, szanując jednocześnie prawo innych</p>	
--	--	--	--	--	--

				osób do wykazywania tych samych cech (K_K07); – wykazuje odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy i w sprzeciwianiu się instrumentalizacji archeologii przez grupy narodowe, społeczne, religijne i polityczne (K_K09).	
MK III Węzłowe problemy archeologii prahistorycznej w Europie Środkowej	Początki epoki metali i powstanie cywilizacji	2	obligatoryjny	WIEDZA: – rozumie definicje terminów dotyczących zmiany kulturowej (K_W02); – zna fakty związane z powstaniem najstarszych cywilizacji oraz główne systemy pisma (K_W04); – opisuje znaczenie czynników ekologiczno-technicznych dla powstania cywilizacji (K_W05). UMIEJĘTNOŚCI: – umie scharakteryzować i porównać cechy różnych cywilizacji (K_U01); – prawidłowo stosuje terminy odnoszące się do różnych typów organizacji społecznej (K_U04); – umie scharakteryzować rolę kontaktu kulturowego dla powstania cywilizacji i przemiany historyczne w kategoriach przyczynowo-skutkowych oraz zinterpretować źródła archeologiczne dotyczące oceny poziomu organizacji społecznej (K_U05). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – wykazuje niezależność i samodzielność w interpretacji źródeł archeologicznych odnoszących się do różnego poziomu organizacji społecznej (K_K07); – potrafi przedstawić obraz dziejów biorąc pod uwagę odmienności między cywilizacjami różnych kontynentów (K_K09).	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; dyskusja w oparciu o literaturę; sprawdzian pisemny.
MK III Węzłowe problemy archeologii prahistorycznej w Europie Środkowej	Spółeczności młodszej epoki brązu i początku epoki żelaza	2	obligatoryjny	WIEDZA: – zna terminologię odnośnie archeologii młodszej epoki brązu i wczesnej epoki żelaza (krąg kultur pól popielnicowych; krąg kultur nordyjskich; cywilizacja kultur halsztackich i wczesnoceltyckich) (K_W02); – ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę obejmującą terminologię, teorię i metodologię odnośnie archeologii młodszej epoki brązu i wczesnej epoki żelaza (krąg kultur pól popielnicowych; krąg kultur nordyjskich; cywilizacja kultur halsztackich i wczesnoceltyckich)	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; prezentacja; dyskusja w oparciu o literaturę; sprawdzian ustny.

				<p>(K_W03);</p> <ul style="list-style-type: none"> – ma wiedzę w zakresie metod analizy i interpretacji odnośnie procesu zmiany kulturowej (mogiłowo-popielnicowej), charakteru kultur łużyckich, kulturotwórczego znaczenia cywilizacji halsztackich dla środowisk środkowo- i północnoeuropejskich (np. dla społeczności kultur łużyckich i postłużyckich) (K_W07); – posiada wiedzę w zakresie analizy i interpretacji źródeł archeologicznych z młodszej epoki brązu i wczesnej epoki żelaza (K_W12). <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi samodzielnie wyszukiwać informacje i analizować źródła archeologiczne naświetlające dawne i aktualne ustalenia badawcze odnośnie kształtu i charakteru rozwoju cywilizacyjnego młodszej epoki brązu i wczesnej epoki żelaza (K_U01); – potrafi dokonać krytycznej oceny poglądów dotychczasowych autorów, jest w stanie formułować postulaty badawcze na gruncie stanu wiedzy (źródłowej i teorii prahistorii) oraz aktualnych odkryć archeologicznych (K_U02). <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi nakreślić i uzasadnić ważność priorytetów badawczych odnośnie problematyki archeologii młodszej epoki brązu i wczesnej epoki żelaza podejmowanej w różnych ośrodkach badawczych (K_K03); – potrafi formułować problemy badawcze w ramach samodzielnych/zespołowych i niezależnych przedsięwzięć badawczych, jednak z uszanowaniem dotychczasowej wiedzy na temat młodszej epoki brązu i wczesnej epoki żelaza (K_K07); – docenia znaczenie nauk humanistycznych (np. antropologii kulturowej, socjologii czy geografii humanistycznej) dla kształtu współczesnej archeologii i prahistorii w zakresie określonym w tytule zajęć (K_K08). 	
<p>MK III Węzłowe problemy archeologii prahistorycznej w Europie Środkowej</p>	Północni sąsiedzi Rzymu	2	obligatoryjny	<p>WIEDZA:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę z zakresu: rozwoju kulturowego świata Celtów w poszczególnych fazach okresu lateńskiego, z uwzględnieniem podziału 	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; dyskusja w oparciu o literaturę;

			<p>na główne terytoria, źródeł archeologicznych do kultur wielbarskiej i czerniachowskiej/Sintana de Mures i grupy masłomęckiej, zmian terytorialnych i kulturowych zachodzących w poszczególnych fazach wybranych kultur (K_W04);</p> <p>– ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę na temat interdyscyplinarnych rekonstrukcji wybranych procesów, w szczególności zna wybrane źródła archeologiczne będące przejawem religijno-magicznych działań Celtów, zna zróżnicowanie kontaktów kulturowych i rozumie ich rolę w procesach kulturotwórczych, rozumie rolę mobilnego charakteru plemion północno- i środkowoeuropejskiego Barbaricum, zna tło historyczne okresu wędrówek ludów i rozumie procesy kulturowe zachodzące w tym czasie w Europie (K_W05).</p> <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <p>– posiada pogłębione umiejętności obejmujące analizę prac innych autorów oraz syntezę różnych idei i poglądów, a także umiejętności opracowywania i prezentacji wyników kwerendy źródeł (K_U02);</p> <p>– umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego (K_U03);</p> <p>– posiada umiejętność integrowania wiedzy z różnych dyscyplin w zakresie nauk humanistycznych, w szczególności opisuje wybrane źródła archeologiczne jako przejaw religijno-magicznych działań nieceltyckich ludów środkowoeuropejskiego Barbaricum w młodszym okresie przedrzymskim, opisuje rolę Gotów w kształtowaniu kultur kręgu gockiego, charakteryzuje wybrane źródła pisane do Celtów i Germanów w kontekście odpowiednich źródeł archeologicznych (K_U04);</p> <p>– potrafi przeprowadzić krytyczną analizę różnych rodzajów wytworów poszczególnych omawianych kultur, określać ich treść i znaczenie, w tym przynależność chronologiczno-kulturową oraz funkcję, wskazać możliwości odmiennych interpretacji właściwych dla studiowanej dyscypliny, stosując oryginalne podej-</p>	referat; sprawdzian pisemny.
--	--	--	---	------------------------------

				<p>ścia uwzględniające nowe osiągnięcia archeologii wraz z zastosowaniem złożonych metod (K_U05);</p> <p>– posiada pogłębione umiejętności przygotowania wystąpień ustnych w języku polskim, dotyczących zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem ujęć teoretycznych, a także różnych kategorii źródeł (K_U10).</p> <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <p>– rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie, potrafi inspirować i organizować proces nauczania (K_K01);</p> <p>– wykazuje niezależność i samodzielność w formułowaniu poglądów, szanując jednocześnie prawo innych osób do wykazywania tych samych cech (K_K07).</p>	
<p>MK IV Archeologia średniowiecza i czasów nowożytnych</p>	<p>Węzłowe problemy archeologii wczesnego średniowiecza</p>	2	obligatoryjny	<p>WIEDZA:</p> <p>– ma szczegółową wiedzę obejmującą dyskusję nad najważniejszymi problemami archeologii wczesnośredniowiecznej Słowiańszczyzny (m.in. problem etnogenezy Słowian, problem ustroju społeczno-politycznego społeczeństw przedpaństwowych; problem kształtowania się organizacji państwowych; problem chronologii głównych stanowisk archeologicznych itp.) (K_W04);</p> <p>– posiada wiedzę dotyczącą kontrowersyjnych zagadnień, kluczowych dla problematyki omawianego okresu (K_W07);</p> <p>– posiada ogólne rozeznanie w literaturze przedmiotu oraz wiedzę w zakresie przewodnich materiałów źródłowych (źródła nieruchome i ruchome) niezbędne dla zrozumienia istoty problemu i kierunków dyskusji naukowej (K_W12).</p> <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <p>– potrafi korzystać z literatury przedmiotu dotyczącej omawianego zagadnienia oraz krytycznie oceniać zawarte w niej poglądy (K_U01);</p> <p>– potrafi wyciągać wnioski dotyczące głównych problemów archeologii wczesnego średniowiecza, umieszczając je w adekwatnym kontekście historycznym (K_U02).</p> <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p>	<p>Obecność na zajęciach; dyskusja w oparciu o literaturę; koreferaty; sprawdzian pisemny.</p>

				<ul style="list-style-type: none"> – potrafi ocenić wagę określonej argumentacji i jej znaczenie w interpretacji zjawisk kulturowych (K_K03); – potrafi formułować problemy badawcze w ramach samodzielnych lub zespołowych przedsięwzięć badawczych (K_K04); – potrafi stosować odpowiednią argumentację w dyskursie dotyczącym głównych problemów archeologii wczesnego średniowiecza (K_K07); – uświadamia sobie znaczenie innych dyscyplin humanistycznych i przyrodniczych dla rozwoju badań archeologicznych (K_K08). 	
<p>MK IV Archeologia średniowiecza i czasów nowożytnych</p>	<p>Węzłowe problemy archeologii późnego średniowiecza i nowożytności</p>	2	obligatoryjny	<p>WIEDZA:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ma wiedzę odnośnie szans i zagrożeń dotyczących polskiej archeologii późnego średniowiecza i nowożytności, zdaje sobie sprawę z gwałtownego napływu masowych źródeł archeologicznych z tych okresów oraz jego uwarunkowań i konsekwencji (K_W04); – posiada wiedzę dotyczącą prac archeologicznych we współczesnych aglomeracjach miejskich, w tym problemy i uwarunkowania w kontekście potrzeb badań nad późnym średniowieczem i nowożytnością, zna zasady i specyfikę prowadzenia badań na tzw. wielkich inwestycjach (np. na trasie przebiegu planowanych autostrad i gazociągów) (K_W11); – posiada wiedzę zarówno o podstawowych, jak też specyficznych kategoriach źródeł archeologicznych z późnego średniowiecza i nowożytności pochodzących z badań w miastach i na tzw. wielkich inwestycjach (K_W12). <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <ul style="list-style-type: none"> – posiada umiejętności integrowania wiedzy z różnych dyscyplin w zakresie nauk humanistycznych i innych, potrzebnych w studiach archeologicznych nad późnym średniowieczem i nowożytnością (K_U04); – potrafi przeprowadzić krytyczną analizę różnych rodzajów wytworów kultury późnego średniowiecza i nowożytności, określać ich treść, znaczenie i funkcję, a także wskazać możliwości odmiennych interpretacji, stosując oryginalne podejścia uwzględniające nowe 	<p>Obecność na zajęciach; dyskusja w oparciu o literaturę; pisemna praca domowa.</p>

				osiągnięcia archeologii (K_U05). KOMPETENCJE SPOLECZNE: – ma świadomość jaką rolę odgrywa archeologia późnego średniowiecza i nowożytności we współczesnym świecie, szczególnie na przykładzie badań w Polsce oraz jaki wpływ na opracowywaniu planów zagospodarowania i rewitalizacji oraz rekonstrukcji zabytkowych obiektów mają badania archeologiczne (K_K05).	
MK V Archeologia antyczna	Archeologia śródziemnomorska i orientalna	5	obligatoryjny	WIEDZA: – ma uporządkowaną wiedzę metodologiczną oraz z zakresu teorii stosowanych w archeologii świata śródziemnomorskiego oraz orientu (K_W03); – ma uporządkowaną wiedzę o różnych kierunkach badań archeologicznych, ich odmiennościach zbieżnościach; ma wiedzę z zakresu archeologii starożytnego Egiptu, starożytnej Mezopotamii, Iranu oraz archeologii antycznej Grecji i Rzymu (K_W04); – ma wiedzę z zakresu archeologii starożytnego Rzymu, Chin, Indii i Iranu oraz posiada wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji świata starożytnego, przydatnych dla poznania wyżej wymienionych kręgów cywilizacyjnych (K_W07); – ma wiedzę z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego, także w odniesieniu do krajów o odmiennej tradycji, systemach społecznych i religijnych (K_W09); – zna i rozumie metody analizy różnych źródeł, stanowiących warsztat badawczy archeologa klasycznego oraz analizy wytworów kultury i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w archeologii kultur śródziemnomorskich oraz azjatyckich (K_W12). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych stosowanych w badaniach w archeologii kultur śródziemnomorskich oraz azjatyckich (K_U01); – posiada umiejętności badawcze obejmujące krytycz-	Aktywne uczestnictwo w zajęciach; dyskusja w oparciu o literaturę; egzamin pisemny.

				<p>na analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii (K_U02);</p> <p>– umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego (K_U03);</p> <p>– potrafi przeprowadzić krytyczną analizę różnych rodzajów wytworów kultury właściwych dla studiowanej dyscypliny oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji (K_U05);</p> <p>– ma pogłębione umiejętności językowe pozwalające na korzystanie z literatury w językach obcych (K_U11).</p> <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <p>– potrafi współdziałać i pracować w zespole badawczym, między innymi prowadząc badania wykopaliskowe i studia źródłoznawcze (K_K02);</p> <p>– potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania (K_K03);</p> <p>– prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu archeologa (K_K04);</p> <p>– ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego i propaguje ją w społeczeństwie (K_K05);</p> <p>– wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego (K_K07);</p> <p>– wykazuje odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej (K_K09).</p>	
MK VI Archeologia środowiskowa społeczeństw europejskich	Rośliny w kulturze ludów europejskich	2	obligatoryjny	<p>WIEDZA:</p> <p>– ma pogłębioną wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej (K_W01);</p>	Referat (w formie pisemnej i ustnej); prezentacja; dyskusja w oparciu o tezy zaprezentowane w

			<p>– ma pogłębioną wiedzę o powiązaniach dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla studiowanego kierunku z innymi dziedzinami obszaru, takimi jak archeologia środowiskowa (K_W05);</p> <p>– ma wiedzę o instytucjach nauki i kultury oraz orientuje się we współczesnym życiu środowisk naukowych z obszaru archeologii środowiskowej (K_W11);</p> <p>– ma wiedzę w zakresie najważniejszych problemów dyscyplin przyrodniczych właściwych dla archeologii, zna procesy przyrodniczo-kulturowe zachodzące w dziejach społeczeństw prahistorycznych, antycznych i wczesnohistorycznych w Europie (K_W17);</p> <p>– zna kategorie pojęciowe i terminologię stosowane w wybranych dyscyplinach obszaru nauk przyrodniczych, zna zakres źródłowy i problemowym badań archeoprzyrodniczych w Europie (K_W18).</p> <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <p>– potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod przyrodniczych (archeobotanicznych) (K_U01);</p> <p>– posiada umiejętności badawcze pozwalające na krytyczną analizę prac innych autorów z obszaru nauk przyrodniczych, dostrzega czynniki środowiskowe i ocenia ich wpływ na kulturę społeczeństw europejskich (K_U02);</p> <p>– stosuje złożone techniki i narzędzia badawcze w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla dyscyplin przyrodniczych, charakteryzuje i ocenia wartość poznawczą palinologicznych i botanicznych wskaźników aktywności człowieka (K_U15);</p> <p>– potrafi wyszukiwać, oceniać i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych metod przyrodniczych (K_U16);</p> <p>– potrafi przetwarzać dane archeobotaniczne, stosując programy komputerowe oraz urządzenia i techniki multimedialne (K_U17).</p> <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <p>– rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie i potrafi organizować proces uczenia innych osób (K_K01);</p>	<p>referacie; sprawdzian pisemny.</p>
--	--	--	---	---------------------------------------

				– potrafi współdziałać i pracować w interdyscyplinarnym zespole badawczym, między innymi prowadząc badania przyrodnicze (K_K10).	
MK VI Archeologia środowiskowa społeczeństw europejskich	Zwierzęta w kulturze ludów europejskich	2	obligatoryjny	<p>WIEDZA:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ma pogłębioną wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej (K_W01); – ma pogłębioną wiedzę o powiązaniach dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla studiowanego kierunku z innymi dziedzinami obszaru, takimi jak archeologia środowiskowa (K_W05); – ma wiedzę o instytucjach nauki i kultury oraz orientuje się we współczesnym życiu środowisk naukowych z obszaru archeologii środowiskowej (K_W11); – ma wiedzę w zakresie najważniejszych problemów dyscyplin przyrodniczych właściwych dla archeologii, zna procesy przyrodniczo-kulturowe zachodzące w dziejach społeczeństw prahistorycznych, antycznych i wczesnohistorycznych w Europie (K_W17); – zna kategorie pojęciowe i terminologię stosowane w wybranych dyscyplinach obszaru nauk przyrodniczych, zna zakres źródeł i problemowym badań archeopryrodniczych w Europie (K_W18). <p>UMIĘJĘTNOŚCI:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod przyrodniczych (archeozoologicznych) (K_U01); – posiada umiejętności badawcze pozwalające na krytyczną analizę prac innych autorów z obszaru nauk przyrodniczych, dostrzega czynniki środowiskowe i ocenia ich wpływ na kulturę społeczeństw europejskich (K_U02); – stosuje złożone techniki i narzędzia badawcze w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla dyscyplin przyrodniczych, charakteryzuje i ocenia wartość poznawczą zoologicznych wskaźników aktywności człowieka (K_U15); – potrafi wyszukiwać, oceniać i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych metod przyrodniczych 	Obecność na zajęciach; dyskusja; referat; prezentacja; sprawdzian pisemny.

				<p>(K_U16);</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi przetwarzać dane archeozoologiczne, stosując programy komputerowe oraz urządzenia i techniki multimedialne (K_U17). <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie i potrafi organizować proces uczenia innych osób (K_K01); – potrafi współdziałać i pracować w interdyscyplinarnym zespole badawczym, między innymi prowadzącym badania przyrodnicze (K_K10). 	
<p>MK VII Metodyka badań</p>	Ćwiczenia terenowe	7,5	obligatoryjny	<p>WIEDZA:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ma ugruntowaną wiedzę z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego, potrzebę poszanowania stanowiska archeologicznego i odkrywanych reliktyw przeszłości (K_W09); – zna metody wyznaczania obszarów badawczych, prowadzenia pomiarów sytuacyjnych i niwelacyjnych, metody lokalizacji odkrywanych materiałów źródłowych (pomiar w ramach wykopu w ramach siatki arowej lub stanowiska), zna zasady dokumentacji opisowej, rysunkowej i fotograficznej odkrywanych nawarstwień kulturowych, w szczególności wykonania planów oraz przekrojów stratygrafii kulturowej, stosowanych przy tym narzędzi i metod, ma wiedzę dotyczącą specyfiki eksploracji nawarstwień kulturowych, jam kulturowych jak również grobów grobowych (K_W11); – zna możliwości interpretacji odkryć (wie jak odczytywać informację zapisaną w stratygrafii) (K_W12); – ma wiedzę dotyczącą prac technicznych, w tym eksploracyjnych, stosowanych w trakcie badań archeologicznych oraz wstępnych konserwatorskich stosowanych przy zabytkach archeologicznych, zna sposoby inwentaryzacji materiałów źródłowych (K_W16); – ma wiedzę w zakresie najważniejszych problemów dyscyplin przyrodniczych właściwych dla archeologii, w tym sposobów pozyskiwania materiałów źródłowych do badań laboratoryjnych (K_W17). <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p>	Dziennik praktyk oraz karty pracy z zadaniami, których opanowanie powinno być podstawą zaliczenia praktyk terenowych.

				<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega różnorodność i specyfikę stanowisk archeologicznych (K_U12); – potrafi korzystać z podstawowych narzędzi informatycznych używanych do archiwizacji danych archeologicznych, ich przetwarzania oraz analizowania (K_U13); – umie stosować techniki i narzędzia badawcze w zakresie dyscyplin nauk przyrodniczych, w tym umie pobierać i zabezpieczać próbki do badań laboratoryjnych (paleobotanicznych, C¹⁴, dendrochronologicznych i innych) (K_U15). <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi we współpracy z innymi wykonywać powierzone obowiązki przy pracach wykopaliskowych (K_K02); – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania (K_K03); – prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu (K_K04); – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego i propaguje ją w społeczeństwie (K_K05); – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego (K_K07). 	
MK VIII Seminarium dyplomowe	Seminarium magisterskie	28	fakultatywny	<p>WIEDZA:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna szczegółowo i rozumie pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego (K_W08); – ma wiedzę o instytucjach nauki i kultury oraz orientuje się we współczesnym życiu środowisk naukowych i ich działalności popularyzatorskiej (K_W10); – zna metody badawcze i narzędzia warsztatu archeologa oraz metody upowszechniania wiedzy archeologicznej (K_W11); – ma wiedzę dotyczącą zastosowania języka ojczystego w tworzeniu dojrzałych tekstów naukowych i popularno-naukowych (K_W13); – ma wiedzę dotyczącą form dyskursu naukowego z 	Aktywny udział w zajęciach; dyskusja nad własną pracą i pracami innych uczestników seminarium.

				<p>zachowaniem norm etycznych (K_W14);</p> <ul style="list-style-type: none"> – ma szczegółową wiedzę o gromadzeniu archeologicznych zasobów źródłowych, zarządzaniu nimi i ich przetwarzaniu oraz wykorzystaniu do tych celów technik komputerowych i multimedialnych (K_W15). <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod oraz formułować na tej podstawie krytyczne sądy (K_U01); – posiada umiejętności badawcze obejmujące krytyczną analizę prac innych autorów, syntezę różnych idei i poglądów, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na Rozwiązywanie złożonych problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla archeologii (K_U02); – umie samodzielnie zdobywać wiedzę i poszerzać umiejętności badawcze oraz podejmować samodzielne działania zmierzające do rozwijania zdolności i kierowania własną karierą zawodową (K_U03); – posiada umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem własnych poglądów oraz poglądów innych autorów, formułowania wniosków oraz tworzenia syntetycznych podsumowań (K_U06); – posiada umiejętność formułowania opinii krytycznych o wytworach kultury na podstawie wiedzy naukowej i doświadczenia oraz umiejętność prezentacji opracowań syntetycznych w różnych formach i różnych mediach (K_U07); – potrafi porozumiewać się w języku polskim i języku obcym ze specjalistami w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla archeologii oraz dziedzin nauki i dyscyplin naukowych pokrewnych oraz niespecjalistami z wykorzystaniem różnych narzędzi i technik komunikacyjnych, a także popularyzować wiedzę o wytworach kultury, archeologii i instytucjach zajmujących się nimi (K_U08); – posiada pogłębione umiejętności poprawnego redagowania, komentowania i opatrywania przypisami 	
--	--	--	--	--	--

				<p>konstruowanych tekstów, zgodnie z kanonami przyjętymi w różnych dziedzinach nauk historycznych i obszarów, z których czerpie archeologia (K_U09);</p> <p>– posiada pogłębione umiejętności przygotowania wystąpień ustnych w języku polskim, dotyczących zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem ujęć teoretycznych, a także różnych kategorii źródeł (K_U10);</p> <p>– pracuje w zespole, rozwiązując złożone problemy z zakresu badań archeologicznych, prezentuje ich wyniki i formułuje konkluzje stosując opracowane dla zespołu instrukcje i procedury (K_U14).</p> <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <p>– potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie i innych zadania (K_K03);</p> <p>– prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu archeologa i prowadzeniem badań naukowych (K_K04);</p> <p>– bierze udział w życiu naukowym i kulturalnym, uczestnicząc w konferencjach i spotkaniach środowiskowych (K_K06);</p> <p>– wykazuje niezależność i samodzielność w formułowaniu poglądów, szanując jednocześnie prawo innych osób do wykazywania tych samych cech (K_K07);</p> <p>– wykazuje kompetentną odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawieniu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej (K_K09).</p>	
<p>MK IX</p> <p>Moduł kształcenia – zajęcia ogólnouczelniane lub zajęcia oferowane na innym kierunku studiów</p>	<p>Zajęcia na innych kierunkach Wydziału Nauk Historycznych UMK</p>	2	fakultatywny	<p>WIEDZA:</p> <p>– zna terminologię nauk humanistycznych i społecznych (K_W02);</p> <p>– ma uporządkowaną, pogłębioną i rozszerzoną wiedzę z zakresu wybranych dyscyplin z obszarów nauk humanistycznych i społecznych, pozwalającą rozumieć miejsce archeologii wśród innych nauk oraz o jej przedmiotowych i metodologicznych powiązaniach z innymi dyscyplinami, a także objaśniać pozycję i znaczenie archeologii w obszarze nauk humanistycznych i społecznych (K_W03);</p> <p>– ma pogłębioną i rozszerzoną wiedzę z zakresu wy-</p>	<p>Dyskusja w oparciu o literaturę; pisemna praca domowa; esej; projekt; sprawdzian pisemny.</p>
	<p>Zajęcia ogólnouniwersyteckie</p>	2	fakultatywny		

				<p>branych dyscyplin z obszarów nauk humanistycznych i społecznych, pozwalającą zrozumieć powiązania interdyscyplinarne archeologii z naukami pokrewnymi i innymi naukami humanistycznymi i społecznymi oraz na integrowanie perspektyw właściwych dla kilku dyscyplin (K_W05).</p> <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <ul style="list-style-type: none"> – posiada umiejętność integrowania wiedzy archeologicznej z wiedzą z zakresu innych dyscyplin humanistycznych oraz jej zastosowania w nietypowych sytuacjach profesjonalnych (K_U04); – potrafi komunikować się ze specjalistami w zakresie nauk pokrewnych archeologii oraz z niespecjalistami z zastosowaniem terminologii właściwej dla nauk pokrewnych archeologii (K_U08). <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozumie potrzebę dalszego, ciągłego rozwoju kompetencji w zakresie ogólnohumanistycznym, jak też kompetencji społecznych (K_K01). 	
<p>MK X Wybrane problemy badawcze archeologii paleolitu i mezolitu</p>	Archeologia jaskiń	3	fakultatywny	<p>WIEDZA:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna pojęcia i terminologię stosowane w archeologii jaskiniowej oraz w wybranych dyscyplinach obszaru nauk przyrodniczych, z którymi ona współpracuje (K_W02); – ma uporządkowaną wiedzę z zakresu archeologii jaskiń oraz jej znaczeniu w systemie nauk (K_W04); – ma pogłębioną wiedzę o powiązaniach archeologii jaskiń z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi, takimi jak: antropologia, geologia, geomorfologia, paleozoologia (K_W05); – zna metody badawcze i narzędzia warsztatu archeologa, stosowane w pracach terenowych na archeologicznym stanowisku jaskiniowym (K_W11). <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi omówić zjawiska krasowe na świecie, genezę jaskiń, rodzaje obiektów skalnych, specyfikę archeologicznych stanowisk jaskiniowych, sedymenty jaskiniowe, florę, faunę i mikroklimat jaskiń (K_U01); – potrafi docenić znaczenie metod interdyscyplinarnych wykorzystywanych w trakcie badań jaskiniowych 	Dyskusja; esej; prezentacja; sprawdzian pisemny.

				<p>(K_U04);</p> <ul style="list-style-type: none"> – posiada umiejętność merytorycznego argumentowania odnośnie sposobów adaptacji jaskiń do zasiedlenia przez człowieka w pradziejach (K_U06). <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego zadania (K_K03); – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05); – bierze udział w życiu naukowym i kulturalnym, uczestnicząc w konferencjach i spotkaniach środowiskowych (K_K06); – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu (K_K07); – wykazuje odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawieniu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej (K_K09). 	
<p>MK X Wybrane problemy badawcze archeologii paleolitu i mezolitu</p>	<p>Początki zasiedlenia Europy</p>	<p>3</p>	<p>fakultatywny</p>	<p>WIEDZA:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ma pogłębioną wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz metodologii i specyfice przedmiotu (K_W01); – ma uporządkowaną wiedzę metodologiczną dotyczącą koncepcji możliwych kierunków najstarszych ekspansji hominidów do Europy, zmian paleogeograficznych w dolnym plejstocenie Europy, Afryce i w Azji Zachodniej i ich wpływ na antropogenezę (K_W03); – ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę o powiązaniach archeologii z dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi, min. w zakresie zmienności fauny i flory w kolejnych fazach klimatycznych dolnego plejstocenu, środowiskowych uwarunkowaniach dolnego paleolitu, metod badawczych nad początkami człowieka w Europie (K_W05); – ma wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych, przydatnych do poznania najważniejszych, dolnopaleolityczne kompleksów kulturowych, technologii i typologii najstarszych europejskich artefaktów oraz stanowisk w Europie (K_W07); – posiada wiedzę na temat metod badawczych i narzędzi 	<p>Dyskusja; esej; prezentacja; sprawdzian pisemny.</p>

			<p>dzi warsztatu archeologa w zakresie: najstarszych tradycji kulturowych <i>Homo erectus</i> w Afryce Wschodniej i na Bliskim Wschodzie, najstarszych znalezisk dolnopaleolitycznych w rejonie Morza Śródziemnego (K_W11).</p> <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod dotyczące: poszczególnych elementów klimatu w dolno- i środkowopolejskiej Europie, przyczyn zmian środowiska na przełomie trzeciorzędu i czwartorzędu na półkuli północnej (K_U01); – potrafi rozpoznawać różne rodzaje wytworów kultury materialnej z okresu paleolitu dolnego, dolnopaleolityczne techniki obróbki kamienia i ówczesne tradycje kulturowe K_U05); – posiada umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułowania wniosków dotyczących takich zagadnień jak zmiany ewolucyjne fauny plejstocenijskiej, potencjalne kierunki ekspansji najstarszych hominidów z Afryki do Europy, podobieństwa i różnice oraz wzajemne powiązania pomiędzy europejskim paleolitem dolnym a środkowym (K_U06). <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego zadania (K_K03); – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05); – bierze udział w życiu naukowym i kulturalnym, uczestnicząc w konferencjach i spotkaniach środowiskowych (K_K06); – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu (K_K07); – wykazuje odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawieniu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej (K_K09). 	
--	--	--	--	--

<p>MK X Wybrane problemy badawcze archeologii paleolitu i mezolitu</p>	<p>Mezolit na Niżu Polskim</p>	<p>3</p>	<p>fakultatywny</p>	<p>WIEDZA:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę obejmującą terminologię, teorię i metodologię z zakresu archeologii środkowej epoki kamienia (K_W03); – ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę z zakresu archeologii środkowej epoki kamienia (K_W04); – posiada wiedzę na temat metod analizy i interpretacji różnych wytworów kultury, właściwych dla wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych w zakresie archeologii środkowej epoki kamienia (K_W07); – zna metody badawcze i narzędzia warsztatu archeologa oraz metody upowszechniania wiedzy z zakresu środkowej epoki kamienia (K_W11); – posiada wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów kultury, przydatnych dla poznania środkowej epoki kamienia (K_W12). <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod oraz formułować na tej podstawie krytyczne sądy (K_U01); – posiada umiejętności badawcze obejmujące krytyczną analizę prac innych autorów, syntezę różnych idei i poglądów, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników w odniesieniu do problematyki badawczej środkowej epoki kamienia (K_U02); – posiada umiejętności integrowania wiedzy z różnych dyscyplin w zakresie nauk humanistycznych oraz przyrodniczych (K_U04); – potrafi przeprowadzić krytyczną analizę różnych rodzajów wytworów kultury właściwych dla środkowej epoki kamienia, określić ich treść i znaczenie, w tym przynależność chronologiczno-kulturową oraz funkcję, wskazać możliwości odmiennych interpretacji, stosując oryginalne podejścia uwzględniające nowe osiągnięcia archeologii środkowej epoki kamienia wraz z zastosowaniem złożonych metod (K_U05); – posiada umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem własnych poglądów oraz poglądów innych autorów, formułowania wniosków oraz tworzenia syntetycznych podsumowań (K_U06); – posiada umiejętność formułowania opinii krytycznych o wytworach kultury na podstawie wiedzy naukowej i doświadczenia oraz umiejętność prezentacji 	<p>Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; praca pisemna.</p>
---	--------------------------------	----------	---------------------	--	--

<p>MK XI Wybrane problemy badawcze archeologii neolitu, eneolitu i początków epoki brązu</p>	<p>Społeczności doby neolitu na Niżu Środkowoeuropejskim</p>	<p>6</p>	<p>fakultatywny</p>	<p>WIEDZA: – zna terminologię stosowaną na gruncie archeologii regionalnej neolitu, w tym zwłaszcza pokrewnych nauk historycznych i antropologii kulturowej, na poziomie rozszerzonym oraz w wybranych dyscyplinach nauk przyrodniczych, z którymi współpracuje archeologia (K_W02); – ma uporządkowaną pogłębioną i szczegółową wiedzę z zakresu archeologii prahistorycznej (młodszej epoki kamienia Niżu Środkowoeuropejskiego) (K_W04); – ma pogłębioną wiedzę o powiązaniach dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku z innymi dziedzinami obszaru albo obszarów, które składają się na studiowany kierunek (K_W05); – posiada wiedzę na temat metod analizy i interpretacji różnych wytworów kultury właściwych dla wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych w zakresie badań nad neolitem w ujęciu regionalnym (K_W07); – posiada wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów kultury przydatnych dla poznania młodszej epoki kamienia Niżu Środkowoeuropejskiego (K_W12).</p> <p>UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod oraz formułować na tej podstawie krytyczne sądy (K_U01); – posiada umiejętności badawcze obejmujące analizę krytyczną prac innych autorów, syntezę różnych idei i poglądów, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników (K_U02); – umie samodzielnie zdobywać wiedzę i poszerzać umiejętności badawcze oraz podejmować samodzielnie działania zmierzające do rozwijania zdolności i kierowania własną karierą zawodową (K_U03); – posiada umiejętności integrowania wiedzy z różnych dyscyplin w zakresie nauk humanistycznych oraz innych obszarów, z których dyscypliny są integralną</p>	<p>Aktywne uczestnictwo w zajęciach; dyskusja w oparciu o literaturę; praca pisemna.</p>
---	--	----------	---------------------	--	--

				<p>częścią archeologii, bądź z nią współpracują (K_U04);</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi przeprowadzić krytyczną analizę różnych rodzajów wytworów kultury, określać ich treść i znaczenie, w tym przynależność chronologiczno-kulturową, wskazać możliwości odmiennych interpretacji, właściwych dla archeologii neolitu, stosując oryginalne podejścia, uwzględniające nowe osiągnięcia archeologii (K_U05); – posiada umiejętność merytorycznego argumentowania, z wykorzystaniem własnych poglądów oraz poglądów innych autorów, formułowania wniosków oraz tworzenie syntetycznych podsumowań (K_U06); – potrafi porozumiewać się z wykorzystaniem różnych narzędzi i technik komunikacyjnych ze specjalistami oraz niespecjalistami w zakresie archeologii młodszej epoki kamienia (K_U08). <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania (K_K03); – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego i propaguje ją w społeczeństwie (K_K05); – wykazuje niezależność i samodzielność w formułowaniu poglądów, szanując jednocześnie prawo innych osób do wykazywania tych samych cech (K_K07); – wykazuje odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy i w sprzeciwianiu się instrumentalizacji archeologii przez grupy narodowe, społeczne, religijne i polityczne (K_K09). 	
<p>MK XI Wybrane problemy badawcze archeologii neolitu, eneolitu i początków epoki brązu</p>	<p>Problematyka społeczna w badaniach neolitu i początku epoki brązu</p>	3	fakultatywny	<p>WIEDZA:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna terminologię stosowaną na gruncie archeologii na poziomie rozszerzonym oraz antropologii kulturowej (K_W02); – ma uporządkowaną i pogłębioną wiedzę z zakresu archeologii młodszej epoki kamienia i początków epoki brązu na obszarze Europy (K_W04); – ma wiedzę o głównych kierunkach rozwoju i najważniejszych nowych osiągnięciach w zakresie badań 	<p>Aktywne uczestnictwo w zajęciach; dyskusja w oparciu o literaturę; prezentacja; praca pisemna.</p>

				<p>nad młodszą epoką kamienia i początkami epoki brązu (K_W06)</p> <p>– posiada wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów kulturowych człowieka, przydatnych dla poznania zagadnień społecznych w młodszej epoce kamienia i wczesnej epoce brązu (K_W12).</p> <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <p>– potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod oraz formułować na tej podstawie krytyczne sądy (K_U01);</p> <p>– posiada podstawowe umiejętności badawcze obejmujące analizę krytyczną prac innych autorów, syntezę różnych idei i poglądów, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników (K_U02);</p> <p>– posiada umiejętności integrowania wiedzy z różnych dyscyplin w zakresie nauk humanistycznych oraz nauk przyrodniczych współpracujących nad rozwiązywaniem problemów społecznych w archeologii młodszej epoki kamienia i wczesnej epoki brązu (K_U04);</p> <p>– posiada umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem własnych poglądów oraz poglądów innych autorów, formułowania wniosków oraz tworzenie syntetycznych podsumowań (K_U06);</p> <p>– potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych metod przyrodniczych (K_U16).</p> <p>KOMPETENCJE:</p> <p>– potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania, dotyczącego organizacji i struktury społecznej w archeologii młodszej epoce kamienia i wczesnej epoce brązu (K_K03);</p> <p>– prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu (K_K04);</p> <p>– wykazuje niezależność i samodzielność w formułowaniu poglądów, szanując jednocześnie prawo innych osób do wykazywania tych samych cech (K_K07);</p>	
--	--	--	--	--	--

				– wykazuje podstawową odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy i w sprzeciwianiu się instrumentalizacji archeologii przez grupy narodowe, społeczne, religijne i polityczne (K_K09).	
MK XII Wybrane problemy badawcze archeologii młodszej epoki brązu i początków epoki żelaza	Sztuka społeczności kultur pól popielnicowych i cywilizacji halsztackiej	3	fakultatywny	<p>WIEDZA:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę prowadzącą do specjalizacji, a także szczegółową odnoszącą się do interpretacji tzw. sztuki pradziejowej w perspektywie prahistorycznej i teorii sztuki, w tym estetyki, a także wybranych zagadnień filozoficznych (problem symbolizowania) (K_W04); – ma wiedzę na temat wytwórczości „estetycznej” i sposobach jej interpretacji (K_W07). <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ma świadomość różnic w zakresie pojęć i tym samym interpretacji zabytków pradziejowych ocenianych pod kątem swojej „estetyczności” na bazie tradycji i praktyki badawczej historii sztuki i prahistorii (K_U02); – potrafi samodzielnie łączyć różne dziedziny wiedzy z obszaru nauk humanistycznych dla formułowania własnych sądów odnośnie proponowanego rozwoju aktywności „estetycznej” wspólnot młodszej epoki brązu i wczesnej epoki żelaza (K_U04); – potrafi przeprowadzić analizę źródeł ikonicznych z wykorzystaniem różnych metodologii badawczych, wspierających w tym zakresie archeologię pradziejową (np. podejścia hermeneutyczne, semiotyka) (K_U05). <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi formułować priorytety badawcze w zakresie poznawania „sztuki” młodszej epoki brązu i wczesnej epoki żelaza, mając świadomość współczesnego rozwoju nauk humanistycznych, w tym prahistorii (K_K03); – potrafi identyfikować etap „estetyki” pradziejowej pod kątem jej czasowo-przestrzennego miejsca jako istotnej części określonej fazy rozwojowej całości minionej kultury (K_K04); – docenia znaczenie nauk humanistycznych w zakresie 	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; prezentacja; dyskusja w oparciu o literaturę; sprawdzian ustny.

				ukierunkowywania badań archeologicznych na poznanie społecznych funkcji wytwórczości „przedestetycznej” (nie/sztuka) i estetycznej (sztuka) (K_K08).	
MK XII Wybrane problemy badawcze archeologii młodszej epoki brązu i początków epoki żelaza	Wytwórczość domowa i rzemieślnicza w młodszej epoce brązu i początku epoki żelaza	3	fakultatywny	<p>WIEDZA:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna źródłowo udokumentowane rodzaje wytwórczości domowej i rzemieślniczej (produkcja ceramiki naczyniowej; metalurgia brązu i żelaza; wytwórczość z surowców organicznych i mineralnych) (K_W07); – ma wiedzę na temat określonych aspektów technicznych i technologicznych w odniesieniu do omawianych kategorii wytwórczości oraz na temat znaczenia oddziaływań centrów kulturotwórczych w odniesieniu do określonych kategorii wytwórczości domowej i rzemieślniczej wschodniej prowincji kręgu kultur półpopielnicowych i jednostek wyrastających z tej tradycji (K_W12). <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi samodzielnie wyszukiwać i selekcjonować dane źródłowe odnośnie określonych kategorii wytwórczości domowej i rzemieślniczej, wskazując przy tym te ich rodzaje, które kształtowały się w miejscowym środowisku osadniczym (wytwórczość lokalna wyrastająca z wieloletniej tradycji) oraz które były efektem utrzymywania międzygrupowych kontaktów wymiennych (wytwórczość inspirowana wzorcami zewnętrznymi) (K_U01); – umie wskazać określone kategorie funkcjonalne odnośnie grup narzędziowych i wyposażenia (w życiu codziennym i przy okazji zachowań i czynności rytualno-obrzędowych) (K_U05); – potrafi aktywnie uczestniczyć w dyskusji odnośnie znaczenia określonych kategorii wytwórczości (np. brązownictwa i użytkowania żelaza) w przemianach cywilizacyjnych młodszej epoki brązu i wczesnej epoki żelaza (K_U06). <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi niezależnie i samodzielnie formułować poglądy odnośnie techniczno-stylistycznego zaawansowania wytwórczości, a także jej społecznych funkcji w życiu pradziejowych wspólnot (K_K07); 	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; prezentacja; dyskusja w oparciu o literaturę; sprawdzian ustny.

				<p>– docenia rolę nauk humanistycznych w podejmowaniu interpretacji znaczeń kulturowych pradziejowej wytwórczości (K_K08);</p> <p>– dostrzega potrzebę przedstawiania obrazu dziejów, zgodnie z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej (K_K09).</p>	
<p>MK XII Wybrane problemy badawcze archeologii młodszej epoki brązu i początków epoki żelaza</p>	<p>Osiedla obronne w strukturach osadniczych w młodszej epoce brązu i początku epoki żelaza</p>	3	fakultatywny	<p>WIEDZA:</p> <p>– ma uporządkowaną wiedzę prowadząca do specjalizacji, a także szczegółową na temat genezy i kulturowych funkcji osiedli obronnych w kontekście tworzenia się struktur osadniczych społeczności pól popielnicowych i cywilizacji halsztackiej (K_W04);</p> <p>– posiada wiedzę na temat aktualnego stanu badań, analizy i interpretacji osiedli obronnych ludności kultur łużyckich i kultury kurhanów zachodniobałtyjskich (K_W07).</p> <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <p>– posiada umiejętność oceniania zjawisk kulturowych, manifestujących się obecnością obronnych form osiedli, w kontekście ogólnych procesów cywilizacyjnych młodszej epoki brązu i wczesnej epoki żelaza (K_U01);</p> <p>– potrafi samodzielnie wyszukiwać dane źródłowe i prezentować ich wartość poznawczą sygnalizowaną przez różnych badaczy osiedli obronnych (K_U03);</p> <p>– potrafi formułować krytyczne sądy o dotychczasowych wynikach rozpoznania osiedli obronnych, przy jednoczesnym wskazywaniu potrzeby i kierunku dalszych ich badań (K_U06).</p> <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <p>– potrafi określić priorytety badawcze odnośnie osiedli obronnych, zwracając uwagę na kulturowo-społeczne (humanistyczne) uwarunkowania ich zaistnienia i funkcjonowania w strukturach osadniczych (K_K03);</p> <p>– ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego i propaguje ją w społeczeństwie (K_K05);</p> <p>– szanuje prawo innych osób (np. innych studentów) do wyrażania odmiennych poglądów (np. na temat genezy i funkcji osad obronnych), formułowanych na</p>	<p>Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; prezentacja; dyskusja w oparciu o literaturę; sprawdzian ustny.</p>

<p>MK XIII Wybrane problemy badawcze archeologii Barbaricum</p>	<p>Obszary <i>sacrum</i> w kulturach Barbaricum (II w. p.n.e.–VI w. n.e.)</p>	<p>3</p>	<p>fakultatywny</p>	<p>bazie tych samych kategorii źródeł (K_K07).</p> <p>WIEDZA:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę na temat interdyscyplinarnych rekonstrukcji wybranych procesów i zjawisk, w szczególności zna podstawy teoretyczne badań nad religią i magią, zna wybrane źródła archeologiczne będące przejawem religijno-magicznych działań Celtów i Germanów (K_W05); – posiada wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów kulturowych człowieka, przydatnych dla poznania zachowań związanych ze sferą <i>sacrum</i> w omawianej epoce, w szczególności ma wiedzę na temat kulturowego obrazu świata Celtów i Germanów (K_W12). <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <ul style="list-style-type: none"> – posiada pogłębione umiejętności obejmujące analizę prac innych autorów oraz syntezę różnych idei i poglądów, a także umiejętności opracowywania i prezentacji wyników kwerendy źródeł (K_U02); – umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego (K_U03); – posiada umiejętność integrowania wiedzy z różnych dyscyplin w zakresie nauk humanistycznych, w szczególności analizuje wybrane źródła archeologiczne jako przejaw religijno-magicznych działań Celtów i nieceltyckich ludów środkowo- i północnoeuropejskiego Barbaricum (K_U04); – potrafi przeprowadzić krytyczną analizę różnych rodzajów wytworów poszczególnych omawianych kultur, określać ich treść i znaczenie, w tym przynależność chronologiczno-kulturową oraz funkcję, wskazać możliwości odmiennych interpretacji właściwych dla studiowanej dyscypliny, stosując oryginalne podejścia uwzględniające nowe osiągnięcia archeologii wraz z zastosowaniem złożonych metod, w szczególności charakteryzuje wpływ niektórych elementów kultury (związanych ze sferą <i>sacrum</i>) Celtów i Germanów w kształtowaniu się kultury środkowo- i północnoeuropejskiego Barbaricum, charakteryzuje i porównuje obrzą- 	<p>Aktywne uczestnictwo w zajęciach; dyskusja w oparciu o literaturę; referat; sprawdzian pisemny.</p>
---	---	----------	---------------------	--	--

				<p>dek pogrzebowy kultur środkowo- i północnoeuropejskiego Barbaricum (K_U05);</p> <p>– posiada pogłębione umiejętności przygotowania wystąpień ustnych w języku polskim, dotyczących zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem ujęć teoretycznych, a także różnych kategorii źródeł (K_U10).</p> <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <p>– rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie, potrafi inspirować i organizować proces nauczania (K_K01);</p> <p>– wykazuje niezależność i samodzielność w formułowaniu poglądów, szanując jednocześnie prawo innych osób do wykazywania tych samych cech (K_K07).</p>	
<p>MK XIII Wybrane problemy badawcze archeologii Barbaricum</p>	<p><i>Vagina nationum</i> i jej progenitura – z Germanami od Skandynawii po Morze Czarne</p>	3	fakultatywny	<p>WIEDZA:</p> <p>– ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę z zakresu źródeł archeologicznych do dziejów plemion wywodzonych ze Skandynawii i łączonych z nimi kultur, zmian terytorialnych i kulturowych zachodzących w poszczególnych fazach wybranych kultur (K_W04);</p> <p>– ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę na temat interdyscyplinarnych rekonstrukcji wybranych procesów, w szczególności zna zróżnicowanie kontaktów kulturowych i rozumie ich rolę w procesach kulturowych, rozumie rolę mobilnego charakteru plemion północno- i środkowoeuropejskiego Barbaricum, zna źródła i tło historyczne okresu wędrówek ludów i rozumie procesy kulturowe zachodzące w tym czasie w Europie (K_W05).</p> <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <p>– posiada pogłębione umiejętności obejmujące analizę prac innych autorów oraz syntezę różnych idei i poglądów, a także umiejętności opracowywania i prezentacji wyników kwerendy źródeł (K_U02);</p> <p>– umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego (K_U03);</p> <p>– posiada umiejętność integrowania wiedzy z różnych dyscyplin w zakresie nauk humanistycznych, w szczególności charakteryzuje wybrane źródła pisane do</p>	<p>Aktywne uczestnictwo w zajęciach; dyskusja w oparciu o literaturę; referat; sprawdzian pisemny.</p>

			<p>Germanów, opisuje rolę Gotów w kształtowaniu kultur kręgu gockiego na podstawie źródeł pisanych i archeologicznych oraz wiedzy kulturoznawczej (K_U04);</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi przeprowadzić krytyczną analizę różnych rodzajów wytworów poszczególnych omawianych kultur, określać ich treść i znaczenie, w tym przynależność chronologiczno-kulturową oraz funkcję, wskazać możliwości odmiennych interpretacji właściwych dla studiowanej dyscypliny, stosując oryginalne podejścia uwzględniające nowe osiągnięcia archeologii wraz z zastosowaniem złożonych metod (K_U05); – posiada pogłębione umiejętności przygotowania wystąpień ustnych w języku polskim, dotyczących zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem ujęć teoretycznych, a także różnych kategorii źródeł (K_U10.) <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie, potrafi inspirować i organizować proces nauczania (K_K01); – wykazuje niezależność i samodzielność w formułowaniu poglądów, szanując jednocześnie prawo innych osób do wykazywania tych samych cech (K_K07). 	
--	--	--	---	--

<p>MK XIII Wybrane problemy badawcze archeologii Barbaricum</p>	<p>Celtycka Europa – oblicza niezwykłego ludu (VI–I w. p.n.e.)</p>	<p>3</p>	<p>fakultatywny</p>	<p>WIEDZA: – ma pogłębioną wiedzę na temat interdyscyplinarnych rekonstrukcji wybranych procesów i zjawisk, w szczególności zna wpływ struktury społecznej i jej ewolucji na gospodarkę plemion celtyckich oraz wybrane źródła archeologiczne będące przejawem religijno-magicznych działań Celtów (K_W05); – posiada wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów kulturowych człowieka, przydatnych dla poznania Celtów, (K_W12).</p> <p>UMIEJĘTNOŚCI: – posiada pogłębione umiejętności obejmujące analizę prac innych autorów oraz syntezę różnych idei i poglądów, a także umiejętności opracowywania i prezentacji wyników kwerendy źródeł (K_U02); – umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego (K_U03); – posiada umiejętność integrowania wiedzy z różnych dyscyplin w zakresie nauk humanistycznych, w szczególności charakteryzuje wybrane źródła pisane w kontekście danych archeologicznych, opisuje wybrane źródła archeologiczne (K_U04); – potrafi przeprowadzić krytyczną analizę różnych rodzajów wytworów omawianych kultur, w tym określić ich przynależność chronologiczno-kulturową oraz funkcję, wskazać możliwości odmiennych interpretacji właściwych dla studiowanej dyscypliny, stosując oryginalne podejścia uwzględniające nowe osiągnięcia archeologii wraz z zastosowaniem złożonych metod (K_U05).</p> <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie, potrafi inspirować i organizować proces nauczania (K_K01); – wykazuje niezależność i samodzielność w formułowaniu poglądów, szanując jednocześnie prawo innych osób do wykazywania tych samych cech (K_K07).</p>	<p>Aktywne uczestnictwo w zajęciach; dyskusja w oparciu o literaturę; referat; sprawdzian pisemny.</p>
---	--	----------	---------------------	--	--

<p>MK XIV Wybrane metody analityczne w archeologii</p>	<p>Wybrane metody analityczne w archeologii – ujęcie krytyczne</p>	<p>3</p>	<p>fakultatywny</p>	<p>WIEDZA: – ma uporządkowaną pogłębioną wiedzę, prowadzącą do specjalizacji, a także szczegółową wiedzę z zakresu archeologii prahistorycznej i historycznej obejmującą metodologiczne aspekty stosowanych metod analitycznych w archeologii (K_W04); – ma pogłębioną wiedzę o powiązaniach dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowania archeologii z innymi dziedzinami obszaru albo obszarów, które składają się na studiowany kierunek z perspektywy wykorzystywanych metod analitycznych (K_W05); – posiada wiedzę na temat rozumienia metod analizy i interpretacji różnych wytworów kultury właściwe dla wybranych tradycji lub szkół badawczych (K_W07); – zna wybrane metody badawcze i narzędzia warsztatu archeologa i umie krytycznie je ocenić (K_W11); – posiada wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości (K_W12). UMIEJĘTNOŚCI: – posiada umiejętności badawcze obejmujące analizę krytyczną prac innych autorów, stosowany przez nich dobór metod i narzędzi badawczych i prezentację wyników, a także pozwalające na rozwiązywanie podstawowych i złożonych problemów archeologii z zastosowaniem właściwie rozumianego stosowania metod badawczych (K_U02); – posiada umiejętność merytorycznego argumentowania, z wykorzystaniem własnych poglądów oraz poglądów innych autorów, formułowania wniosków z wykorzystaniem właściwego rozumienia zastosowanych metod analitycznych (K_U06); – posiada umiejętność formułowania opinii krytycznych o wytworach kultury, o procesie wykopaliskowym i jego walorach poznawczych oraz o wykorzystywaniu zróżnicowanych metod analitycznych tak z zakresu archeologii jak i dyscyplin z archeologią współpracujących (K_U07). KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p>	<p>Aktywne uczestnictwo w zajęciach; dyskusja; uczestnictwo w eksperymencie (praca zespołowa); pisemna praca domowa.</p>
--	--	----------	---------------------	--	--

				<p>– prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu i prowadzeniem badań naukowych (K_K04);</p> <p>– wykazuje niezależność i samodzielność w formułowaniu poglądów, szanując jednocześnie prawo innych osób do wykazywania tych samych cech (K_K07).</p>	
<p>MK XIV Wybrane metody analityczne w archeologii</p>	<p>Górnictwo, dystrybucja, użytkowanie surowców krzemianowych w pradziejach</p>	3	fakultatywny	<p>WIEDZA:</p> <p>– ma pogłębioną wiedzę nad zależnością wytwarzanej wiedzy od przyjmowanych założeń teoretycznych (K_W03);</p> <p>– zna historię badań nad pradziejowym krzemieniarstwem i najnowsze osiągnięcia badawcze (K_W04);</p> <p>– ma pogłębioną wiedzę o znaczeniu surowców ze skał krzemionkowych wśród społeczności pradziejowych, zna i rozumie zaawansowane metody analizy wytworów krzemianowych (K_W07);</p> <p>– ma wiedzę dotyczącą specyfiki badań kopalń krzemienia i struktur im towarzyszących (szyby wydobywcze, wyrobiska, hałdy przyszybowe, pracownie nakopalniane), zna systemy i mechanizmy dystrybucji wytworów z surowców krzemianowych w różnych okresach pradziejów, ma wiedzę dotyczącą metody badania funkcji wytworów krzemianowych (traseologia) i możliwościach interpretacji jej wyników w odniesieniu do różnych aspektów ludzkiej działalności w przeszłości (K_W12).</p> <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <p>– potrafi właściwie interpretować wytwory krzemienne, ich znaczenie, funkcję i zróżnicowanie w różnych okresach pradziejów, ma umiejętność poprawnego doboru metod analitycznych, rozumie i właściwie interpretuje ich wyniki (K_U05);</p> <p>– potrafi docenić i uargumentować znaczenie źródeł krzemianowych w re/konstrukcji przeszłej rzeczywistości społeczno-kulturowej (K_U06);</p> <p>– posiada pogłębione umiejętności przygotowania wystąpień ustnych w języku polskim, dotyczących zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem ujęć teoretycznych, a także różnych kategorii źródeł (K_U10).</p>	<p>Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; dyskusja nad wystąpieniami kolegów; pisemna praca domowa; prezentacja zespołowa; egzamin pisemny.</p>

				<p>KOMPETENCJE SPOLECZNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi współdziałać w grupie, przyjmując w niej różne role (K_K02); – potrafi określić priorytety służące realizacji określonego zadania (K_K03); – prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z uprawianiem archeologii (K_K04). 	
<p>MK XIV Wybrane metody analityczne w archeologii</p>	Traseologia	3	fakultatywny	<p>WIEDZA:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna terminologię stosowaną w traseologii (K_W02); – ma uporządkowaną wiedzę obejmującą terminologię, teorię i metodologię z zakresu traseologii (K_W03); – ma wiedzę na temat wyników analiz traseologicznych narzędzi krzemienych z terenu Polski (K_W06); – zna historię metody traseologicznej i jej założenia (K_W07); – potrafi zdefiniować i sklasyfikować typy śladów użytkowych na narzędziach krzemienych, zna charakterystykę rejestrowanych na nich zniszczeń (K_W12). <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi rozróżnić typy śladów użytkowych na narzędziach krzemienych (K_U02); – potrafi posługiwać się odpowiednią aparaturą, wykorzystywać programy komputerowe i techniki multimedialne do określania typów śladów użytkowych na narzędziach krzemienych (K_U13). <p>KOMPETENCJE SPOLECZNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozumie potrzebę dalszego zgłębiania wiedzy, potrafi inspirować i organizować uczenie innych osób (K_K01); – potrafi prawidłowo określić priorytety prowadzące do poprawnego zrozumienia zagadnień związanych z badaniami traseologicznymi (K_K03); – ma świadomość unikatowości źródeł i konieczność zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05). 	Sprawdzian praktycznych umiejętności.
<p>MK XV Archeologia Grecji i świata hellenistycznego</p>	Greckie <i>poleis</i> wobec Scytów i Sarmatów – konflikt i współpraca	1,5	fakultatywny	<p>WIEDZA:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna kluczowe zagadnienia dotyczące historii i archeologii Scytów i Sarmatów (K_W04); – posiada wiedzę na temat obecności Scytów w greckich ośrodkach północnego wybrzeża Morza Czarnego na podstawie wybranych danych archeologicznych, na 	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach, sprawdzian pisemny.

				<p>temat hellenizacji Scytów w okresie hellenistycznym na przykładzie Neapolu Scytyjskiego, na temat sarmatyzacji Królestwa Bosporańskiego (K_W12).</p> <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi opisać kluczowe zagadnienia dotyczące historii i archeologii Scytów i Sarmatów (K_U01); – potrafi określić problem obecności Scytów w greckich ośrodkach północnego wybrzeża Morza Czarnego na podstawie wybranych danych archeologicznych, proces hellenizacji Scytów w okresie hellenistycznym na przykładzie Neapolu Scytyjskiego, proces sarmatyzacji Królestwa Bosporańskiego (K_U05). <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie (K_K01); – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05). 	
<p>MK XV Archeologia Grecji i świata hellenistycznego</p>	<p>Kolonia i metropolia – razem czy osobno?</p>	<p>1,5</p>	<p>fakultatywny</p>	<p>WIEDZA:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ma pogłębioną wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej (K_W01); – zna terminologię stosowaną na gruncie archeologii <i>polis</i> greckiej, w tym zwłaszcza nauk pokrewnych – historycznych i antropologii kulturowej, na poziomie rozszerzonym oraz w wybranych dyscyplinach obszaru nauk przyrodniczych, z którymi współpracuje archeologia (K_W02); – ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę obejmującą terminologię, teorię i metodologię z zakresu dziedziny nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii ośrodków miejskich w starożytnej Grecji, tj. stosowaną w archeologii i różnych kierunkach badań archeologicznych (K_W03); – posiada wiedzę na temat metod analizy i interpretacji różnych wytworów kultury właściwych dla zagadnień związanych z kształtowaniem się ośrodków miejskich w starożytnej Grecji (K_W07). <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem 	<p>Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; pisemna praca domowa.</p>

				<p>różnych źródeł i metod oraz formułować na tej podstawie krytyczne sądy w odniesieniu do kształtowania się <i>poleis</i> greckich w czasie procesu kolonizacji wybrzeży Morza Śródziemnego (K_U01);</p> <p>– umie samodzielnie zdobywać wiedzę i poszerzać umiejętności badawcze oraz podejmować autonomicznie (samodzielnie) działania zmierzające do rozwijania zdolności i kierowania własną karierą zawodową (K_U03);</p> <p>– posiada umiejętności integrowania wiedzy z różnych dyscyplin w zakresie nauk humanistycznych oraz innych (w szczególności przyrodniczych), z których dyscypliny są integralną częścią archeologii zajmującej się szczegółowo kształtowaniem i rozwojem miast greckich bądź z nią współpracują (K_U04).</p> <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <p>– rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie, potrafi inspirować i organizować proces nauczania i uczenia innych osób (K_K01);</p> <p>– ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego i propaguje ją w społeczeństwie (K_K05);</p> <p>– bierze udział w życiu naukowym i kulturalnym, uczestnicząc w konferencjach i spotkaniach środowiskowych oraz popularyzatorskich (K_K06);</p> <p>– docenia rolę nauk humanistycznych, pokrewnych i współpracujących dla kształtowania więzi społecznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym (K_K08).</p>	
<p>MK XV Archeologia Grecji i świata hellenistycznego</p>	<p>Królestwo Bosporańskie – na granicy Europy i Azji</p>	<p>1,5</p>	<p>fakultatywny</p>	<p>WIEDZA:</p> <p>– zna dane z geografii antycznej, dotyczące granicy między Europą i Azją oraz zjawiska kulturowe na Krymie (K_W04);</p> <p>– ma wiedzę na temat najważniejszych źródeł archeologicznych do poznania archeologii Królestwa Bosporańskiego, podstaw gospodarczych i politycznych Bosporu, w tym roli tego państwa dla świata greckiego wraz z kierunkami handlu lokalnego i dalekomorskiego (K_W12).</p> <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <p>– potrafi opisać dane geografii antycznej, dotyczące</p>	<p>Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach, sprawdzian pisemny.</p>

				<p>granicy między Europą i Azją oraz zjawiska kulturowe na Krymie (K_U01);</p> <p>– potrafi zdefiniować najważniejsze źródła archeologiczne do poznania archeologii Królestwa Bosporańskiego, podstawy gospodarcze i polityczne Bosporu, w tym rolę tego państwa dla świata greckiego wraz z kierunkami handlu lokalnego i dalekomorskiego (K_U05).</p> <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <p>– rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie (K_K01);</p> <p>– ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05).</p>	
<p>MK XV Archeologia Grecji i świata hellenistycznego</p>	<p>Miasto Rodos jako międzynarodowe centrum kultury</p>	1,5	fakultatywny	<p>WIEDZA:</p> <p>– zna geopolitykę i historię starożytnego Rodos (K_W04);</p> <p>– zna rozwój rodyjskiej ceramiki, sfery gospodarczej w oparciu o materiał archeologiczny, rolę Rodos jako ośrodka kultury (K_W12).</p> <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <p>– potrafi opisać geopolitykę i historię starożytnego Rodos (K_U01);</p> <p>– potrafi opisać rozwój rodyjskiej ceramiki, sfery gospodarczej w oparciu o materiał archeologiczny oraz rolę Rodos jako ośrodka kultury (K_U05).</p> <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <p>– rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie (K_K01);</p> <p>– ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05).</p>	<p>Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach, sprawdzian pisemny.</p>
<p>MK XV Archeologia Grecji i świata hellenistycznego</p>	<p><i>Poleis</i> Rodos i inne centra doryckie</p>	1,5	fakultatywny	<p>WIEDZA:</p> <p>– ma pogłębioną wiedzę o miejscu i znaczeniu ośrodków doryckich w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej (K_W01);</p> <p>– ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę obejmującą terminologię, teorię i metodologię z zakresu dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiów nad rozwojem doryckich ośrodków greckich w zakresie architektury, sztuk użytkowych i dziedzictwa kulturowego, ze szczególnym uwzględnieniem <i>poleis</i> rodyj-</p>	<p>Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; pisemna praca domowa.</p>

				<p>skich (K_W03);</p> <ul style="list-style-type: none"> – ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę prowadzącą do specjalizacji, a także szczegółową wiedzę z zakresu archeologii <i>poleis</i> rodyjskich i innych doryckich (np. Korynt) oraz rozumie ich znaczenie w poszczególnych okresach chronologicznych (K_W04); – posiada wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów kulturowych człowieka, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości (K_W12). <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi przeprowadzić krytyczną analizę różnych rodzajów wytworów kultury, określać ich treść i znaczenie, w tym przynależność chronologiczno-kulturową oraz funkcję, wskazać możliwości odmiennych interpretacji właściwych dla studiów nad specyfiką ośrodków doryckich w starożytnej Grecji, stosując oryginalne podejścia uwzględniające nowe osiągnięcia archeologii wraz z zastosowaniem złożonych metod (K_U01); – posiada umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem własnych poglądów oraz poglądów innych autorów, formułowania wniosków oraz tworzenia syntetycznych podsumowań (K_U06). <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie, potrafi inspirować i organizować proces nauczania i uczenia innych osób (K_K01); – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania (K_K03); – docenia rolę nauk humanistycznych, pokrewnych i współpracujących dla kształtowania więzi społecznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym (K_K08). 	
<p>MK XV Archeologia Grecji i świata hellenistycznego</p>	<p>Rodos jako centrum handlu zbożem w świecie greckim</p>	1,5	fakultatywny	<p>WIEDZA:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ma szczegółową wiedzę o głównych kierunkach rozwoju i najważniejszych nowych osiągnięciach w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii przydatnych dla poznania świata antycznego (K_W06); 	<p>Dyskusja w oparciu o wskazany materiał; pisemna praca domowa.</p>

				<p>– zna i rozumienie metod analizy różnych wytworów kultury i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w archeologii, historii, epigrafice i numizmatyce (K_W07);</p> <p>– ma ugruntowaną wiedzę z zakresu ochrony światowego dziedzictwa kulturowego (K_W09);</p> <p>– posiada wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości (K_W12).</p> <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <p>– potrafi wyszukiwać, analizować oraz oceniać informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych oraz formułować na tej podstawie krytyczne sądy (K_U01);</p> <p>– umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności prowadzenia badań, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego (K_U03);</p> <p>– posiada umiejętności merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułowania wniosków (K_U06).</p> <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <p>– potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania (K_K03);</p> <p>– prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu archeologa (K_K04);</p> <p>– wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego (K_K07).</p>	
MK XVI Orzeł i smok. Rzym i imperia Wschodu	Archeologia wybranych zachodnich prowincji rzymskich	1,5	fakultatywny	<p>– ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę metodologiczną oraz z zakresu teorii stosowanych w archeologii zachodnich prowincji Rzymu (K_W03);</p> <p>– ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę z zakresu archeologii starożytnego Rzymu (K_W04);</p> <p>– posiada wiedzę dotyczącą metod analizy i interpretacji źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji świata starożytnego, przydatnych dla poznania takich prowincji rzymskich jak Galia, Hispania,</p>	Obecność na zajęciach; sprawdzian pisemny.

				<p>Germania, Brytania, Noricum, Raetia, Panonia, Iliria oraz Afryka północna (K_W07);</p> <p>– ma wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację różnych źródeł, stanowiących warsztat badawczy archeologa klasycznego oraz analizy wytworów kultury i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w archeologii zachodnich prowincji państwa rzymskiego (K_W12).</p> <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <p>– potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych stosowanych w badaniach zachodnich prowincji Imperium Romanum (K_U01).</p> <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <p>– ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05);</p> <p>– wykazuje odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej (K_K09).</p>	
<p>MK XVI Orzeł i smok. Rzym i imperia Wschodu</p>	Chiny dynastii Han	1,5	fakultatywny	<p>WIEDZA:</p> <p>– ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę metodologiczną oraz z zakresu teorii stosowanych w archeologii starożytnych Chin i terenów na północ i zachód od nich (K_W03);</p> <p>– zna i rozumie metody analizy różnych wytworów kultury i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w archeologii Dalekiego Wschodu i świata antycznego (K_W07);</p> <p>– ma ugruntowaną wiedzę z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego (K_W09).</p> <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <p>– potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł, także tych odmiennych w różnych kręgach kulturowych, i metod archeologicznych (K_U01);</p> <p>– posiada umiejętności badawcze obejmujące krytycz-</p>	Obecność na zajęciach; dyskusja; prezentacja.

				<p>na analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii (K_U02);</p> <p>– umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego (K_U03).</p> <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <p>– potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania (K_K03);</p> <p>– prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu archeologa (K_K04);</p> <p>– wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego (K_K07).</p>	
<p>MK XVI Orzeł i smok. Rzym i imperia Wschodu</p>	<p><i>Imperium Romanum</i> doby Antoninów</p>	1,5	fakultatywny	<p>WIEDZA:</p> <p>– ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę metodologiczną oraz z zakresu teorii stosowanych w archeologii Rzymu (K_W03);</p> <p>– ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę z zakresu archeologii starożytnego Rzymu (K_W04);</p> <p>– posiada wiedzę dotyczącą metod analizy i interpretacji źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji rzymskiej (K_W07);</p> <p>– ma wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację różnych źródeł, stanowiących warsztat badawczy archeologa klasycznego oraz analizy wytworów kultury i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w archeologii państwa rzymskiego końca I i II wieku (K_W12).</p> <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <p>potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych stosowanych w badaniach <i>Imperium Romanum</i> okresu największego rozkwitu (K_U01).</p> <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p>	<p>Obecność na zajęciach; sprawdzian pisemny.</p>

				– ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05).	
MK XVI Orzeł i smok. Rzym i imperia Wschodu	Między Wschodem a Zachodem. Grecy baktryjscy	1,5	fakultatywny	<p>WIEDZA:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę metodologiczną oraz z zakresu teorii stosowanych w archeologii i w różnych kierunkach badań archeologicznych, odmiennych dla różnych regionów świata Greków i Rzymian (K_W03); – ma pogłębioną wiedzę o powiązaniach archeologii z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi (K_W05); – zna i rozumie metody analizy różnych wytworów kultury i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w archeologii świata antycznego; także z uwzględnieniem Azji środkowej (K_W07); – ma ugruntowaną wiedzę z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego, w tym skutkach jego niszczenia (rzeźby z Bamjan) (K_W09). <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych (K_U01); – posiada umiejętności badawcze obejmujące krytyczną analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii (K_U02); – posiada umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułowania wniosków (K_U06); <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania (K_K03); – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego (K_K07); – rozumie rolę nauk humanistycznych, pokrewnych i 	Obecność na zajęciach; dyskusja; prezentacja.

				współpracujących w kształtowaniu więzi społecznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym (K_K08).	
MK XVI Orzeł i smok. Rzym i imperia Wschodu	<i>Roma aeterna</i> – stolica imperium	1,5	fakultatywny	<p>WIEDZA:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna istotne fakty z historii starożytnego Rzymu, w tym kulturę Etrusków, problem początków Rzymu i jego rozwój (K_W04); – zna rzymską architekturę publiczną i prywatną, znaczenie rzymskiej propagandy w sztuce wizualnej Rzymu, problem schyłku rozwoju miasta (K_W12). <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi opisać istotne fakty z dziejów starożytnego Rzymu, kultury Etrusków, problem początków Rzymu i jego rozwoju (K_U01); – umie opisać rzymską architekturę publiczną i prywatną, znaczenie rzymskiej propagandy w sztuce wizualnej Rzymu, problem schyłku rozwoju miasta (K_U05). <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie (K_K01); – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05). 	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach, sprawdzian pisemny.
MK XVI Orzeł i smok. Rzym i imperia Wschodu	Rzymski Wschód	1,5	fakultatywny	<p>WIEDZA:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę metodologiczną oraz z zakresu teorii stosowanych w archeologii wschodnich prowincji Rzymu (K_W03); – ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę z zakresu archeologii starożytnego Rzymu (K_W04); – posiada wiedzę dotyczącą metod analizy i interpretacji źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji świata starożytnego, przydatnych dla poznania takich prowincji rzymskich jak Mezja, Azja, Pont, Bitynia, Cylicja, Syria, Kapadocja, Palestyna, Egipt, Cyrenajka (K_W07); – ma wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację różnych źródeł, stanowiących warsztat badawczy archeologa klasycznego oraz analizy wytworów kultury i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w archeologii wschodnich prowincji państwa rzymskiego 	Obecność na zajęciach; sprawdzian pisemny.

				<p>(K_W12).</p> <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <p>– potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych stosowanych w badaniach wschodnich prowincji <i>Imperium Romanum</i> (K_U01).</p> <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <p>– ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05);</p> <p>– wykazuje odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej (K_K09).</p>	
<p>MK XVII</p> <p>Pieniądz i wojsko w świecie starożytnym</p>	<p>Armia rzymska w dobie wielkich sukcesów</p>	<p>1,5</p>	<p>fakultatywny</p>	<p>WIEDZA:</p> <p>– ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę metodologiczną oraz z zakresu teorii stosowanych w archeologii badającej rzymską wojskowość (K_W03);</p> <p>– ma wiedzę dotyczącą metod analizy i interpretacji źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji świata starożytnego, przydatnych dla poznania różnych aspektów funkcjonowania armii starożytnego Rzymu (K_W07);</p> <p>– ma wiedzę pozwalającą na analizę różnych źródeł, stanowiących warsztat badawczy archeologa orientalisty oraz analizy wytworów kultury i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w badaniach nad zagadnieniami związanymi z militarnym wymiarem rzymskiej kultury (K_W12).</p> <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <p>– potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych stosowanych w badaniach nad rzymską wojskowością (K_U01);</p> <p>– posiada umiejętności badawcze obejmujące krytyczną analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii podejmującej badania nad</p>	<p>Obecność na zajęciach; sprawdzian pisemny.</p>

				<p>zjawiskami militarnymi w kulturze Rzymu (K_U02).</p> <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05). 	
<p>MK XVII</p> <p>Pieniądz i wojsko w świecie starożytnym</p>	<p>Armie świata hellenistycznego i Republiki Rzymskiej</p>	1,5	fakultatywny	<p>WIEDZA:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę metodologiczną oraz z zakresu teorii stosowanych w archeologii i w różnych kierunkach badań archeologicznych, z uwzględnieniem archeologii wojskowej (K_W03); – ma wiedzę dotyczącą metod analizy różnych wytworów kultury i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w archeologii świata antycznego (K_W07); – posiada wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji świata starożytnego, przydatnych dla poznania świata starożytnego (K_W12). <p>UMIĘJĘTNOŚCI:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych (K_U01); – posiada umiejętności badawcze obejmujące krytyczną analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii (K_U02); – umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego (K_U03). <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania (K_K03); – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego i propaguje ją w społeczeństwie (K_K05); – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób 	<p>Obecność na zajęciach; dyskusja; prezentacja.</p>

				do tego samego (K_K07); – rozumie rolę nauk humanistycznych, pokrewnych i współpracujących w kształtowaniu więzi społecznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym (K_K08).	
MK XVII Pieniądz i wojsko w świecie starożytnym	Mennictwo Rzymu i europejskich barbarzyńców	1,5	fakultatywny	WIEDZA: – ma wiedzę z zakresu numizmatyki starożytnego Rzymu i kultur północnoeuropejskiego Barbaricum, zna wartość mennictwa, jako świadectwa kultury oraz techniki i technologii (K_W04); – ma wiedzę pozwalająca na analizę różnych źródeł, stanowiących warsztat badawczy archeologa klasycznego obejmujący źródła epigraficzne i numizmatyczne (K_W12). UMIEJĘTNOŚCI: – posiada umiejętności badawcze obejmujące krytyczną analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla numizmatyki antycznej oraz zagadnień z nią związanych (K_U02). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05); – wykazuje odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej (K_K09).	Obecność na zajęciach; sprawdzian pisemny.
MK XVII Pieniądz i wojsko w świecie starożytnym	Pieniądz w użyciu. Gospodarka, polityka, propaganda	1,5	fakultatywny	WIEDZA: – ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę metodologiczną oraz z zakresu teorii stosowanych w archeologii śródziemnomorskiej dotyczącej powstawania i roli systemów pieniężnych w starożytności (K_W03); – ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę z zakresu numizmatyki starożytnej (K_W04); – ma wiedzę dotyczącą metod analizy i interpretacji archeologicznych źródeł numizmatycznych przydatnych dla poznania zagadnień związanych z powstaniem mennictwa, jego rolą ekonomiczną i polityczną (K_W07); – ma wiedzę pozwalająca na analizę różnych źródeł,	Obecność na zajęciach; sprawdzian pisemny.

				<p>stanowiących warsztat badawczy archeologa klasycznego oraz zna wartość mennictwa, jako świadectwa kultury oraz techniki i technologii na gruncie wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w archeologii antyku (K_W12).</p> <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <p>– posiada umiejętności badawcze obejmujące krytyczną analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla numizmatyki antycznej oraz zagadnień z nią związanych (K_U02).</p> <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <p>– ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05);</p> <p>– wykazuje odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej (K_K09).</p>	
<p>MK XVII Pieniądz i wojsko w świecie starożytnym</p>	<p>Pieniądze Greków i Persów</p>	<p>1,5</p>	<p>fakultatywny</p>	<p>WIEDZA:</p> <p>– zna i rozumienie metody analizy różnych wytworów kultury, ze szczególnym uwzględnieniem pieniądza i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w archeologii, historii, epigrafice i numizmatyce (K_W07);</p> <p>– ma ugruntowaną wiedzę z zakresu ochrony światowego dziedzictwa kulturowego, jakim są znaleziska monet (K_W09);</p> <p>– zna metody badawcze i narzędzia warsztatu numizmatyka niezbędne dla archeologa świata antycznego (K_W11);</p> <p>– posiada wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości (K_W12).</p> <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <p>– potrafi wyszukiwać, analizować oraz oceniać informacji z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych (K_U01);</p>	<p>Obecność na zajęciach; dyskusja; wystąpienie na wybrany temat.</p>

				<p>– potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności prowadzenia badań, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego (K_U03);</p> <p>– posiada umiejętności merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułowania wniosków (K_U06).</p> <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <p>– potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania (K_K03);</p> <p>– prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu archeologa (K_K04);</p> <p>– ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05);</p> <p>– wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego (K_K07).</p>	
<p>MK XVII Pieniądz i wojsko w świecie starożytnym</p>	<p>Świat armii greckich. Od Myken do końca panowania Aleksandra Wielkiego</p>	1,5	fakultatywny	<p>WIEDZA:</p> <p>– ma pogłębioną wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii uzbrojenia w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej w odniesieniu do okresu starożytnej Grecji (K_W01);</p> <p>– zna terminologię stosowaną na gruncie archeologii dotyczącej armii greckiej w poszczególnych okresach chronologicznych (od czasów mykeńskich do okresu hellenistycznego) (K_W02);</p> <p>– ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę obejmującą terminologię, teorię i metodologię z zakresu dziedziny nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiów nad uzbrojeniem greckim (K_W03).</p> <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <p>– potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod oraz formułować na tej podstawie krytyczne sądy w zakresie badań nad uzbrojeniem w starożytnej Grecji (K_U01);</p> <p>– potrafi przeprowadzić krytyczną analizę różnych rodzajów wytworów kultury, określać ich treść i znaczenie, w tym przynależność chronologiczną oraz funkcję, wskazać możliwości odmiennych interpretacji</p>	<p>Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; pisemna praca domowa.</p>

				<p>właściwych dla studiowanej dyscypliny, stosując oryginalne podejścia uwzględniające nowe osiągnięcia archeologii wraz z zastosowaniem złożonych metod w kontekście analizy uzbrojenia starożytnych Greków (K_U05).</p> <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie, potrafi inspirować i organizować proces nauczania i uczenia innych osób (K_K01); – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania (K_K03); – docenia rolę nauk humanistycznych, pokrewnych i współpracujących dla kształtowania więzi społecznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym (K_K08). 	
<p>MK XVIII Archeologia żeglugi</p>	<p>Łodzie i statki w badaniach archeologicznych i historycznych</p>	3	fakultatywny	<p>WIEDZA:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna najważniejsze stanowiska wrakowe i inne źródła do badań nad pradziejowym, średniowiecznym i nowożytnym szkutnictwem w rejonie Europy (K_W04); – zna źródła historyczne i etnograficzne dotyczące pradziejowego, średniowiecznego i nowożytnego szkutnictwa w rejonie Europy oraz ma wiedzę na temat wykorzystania archeologii eksperymentalnej do konstruowania replik jednostek pływających (K_W05); – zna główne nurty rozwojowe w pradziejowym, średniowiecznym i nowożytnym szkutnictwie w rejonie Europy (K_W06); – rozumie złożoność procesów depozycyjnych i poddepozycyjnych zachodzących na stanowiskach podwodnych (K_W11); – potrafi przeprowadzić analizę i interpretację elementów konstrukcyjnych pradziejowych, średniowiecznych i nowożytnych wraków (K_W12). <p>UMIĘJĘTNOŚCI:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi rozpoznawać i identyfikować główne typy pradziejowych, średniowiecznych i nowożytnych jednostek pływających (K_U01); – potrafi ocenić znaczenie i rolę transportu wodnego w rozwoju gospodarczym i kulturowym społeczności europejskich (K_U02); 	<p>Obecność na zajęciach; dyskusja; referat; pisemna praca domowa; sprawdzian pisemny.</p>

				<p>– potrafi rozpoznać różne elementy konstrukcyjne typy pradziejowych, średniowiecznych i nowożytnych jednostek pływających oraz określić ich chronologię i funkcję (K_U05).</p> <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <p>– ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie podwodnego dziedzictwa kulturowego (K_K05);</p> <p>– potrafi przedstawiać tezy i argumenty naukowe i bronić ich w dyskusji w grupie (K_K07).</p>	
MK XVIII Archeologia żeglugi	Prahistoria żeglugi	3	fakultatywny	<p>WIEDZA:</p> <p>– zna i rozumie potencjał archeologii podwodnej w rekonstrukcji aktywności morskiej człowieka w różnych okresach chronologicznych (K_W04);</p> <p>– rozumie złożoność morskiej aktywności człowieka fizycznie współczesnego w Europie Północnej i basenie Morza Śródziemnego (K_W05);</p> <p>– zna źródła archeologiczne pozwalające na rekonstrukcję systemu handlu brązem i przedmiotami prestiżowymi oraz wczesnych jednostek pływających (K_W12).</p> <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <p>– potrafi opisać znaczenie zmian plejstoceniowej i holoceniowej linii brzegowej w zrozumieniu wczesnej aktywności morskiej człowieka (K_U01);</p> <p>– potrafi wyznaczyć potencjalny przebieg wczesnych szlaków żeglugowych i ocenić skalę morskich kontaktów handlowych w różnych okresach chronologicznych (K_U02).</p> <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <p>– ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05);</p> <p>– potrafi przedstawiać tezy i argumenty naukowe i bronić ich w dyskusji w grupie (K_K07).</p>	Obecność na zajęciach; dyskusja w oparciu o literaturę; referat; sprawdzian pisemny.
MK XVIII Archeologia żeglugi	Praktyka badawcza archeologii morskiej i podwodnej	3	fakultatywny	<p>WIEDZA:</p> <p>– ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę w zakresie archeologii podwodnej (K_W04);</p> <p>– zna aspekty prawne mające wpływ na przygotowanie i przeprowadzenie podwodnych badań archeologicznych (K_W09);</p> <p>– zna etapy przygotowania i przeprowadzenia pod-</p>	Obecność na zajęciach; dyskusja; przygotowanie wybranych elementów dokumentacji wykopaliskowej; sprawdzian pisemny.

				<p>wodnych badań archeologicznych oraz zasady logistyczne stosowane podczas tych badań (K_W11);</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna techniki poszukiwań i eksploracji oraz zasady dokumentacji podwodnego stanowiska archeologicznego (K_W16). <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi opisać poszczególne etapy archeologicznego projektu badawczego, przygotować dokumenty potrzebne do uzyskania pozwolenia na podwodne badania archeologiczne oraz sporządzić dokumentację z tych badań (K_U01); – potrafi w sposób zgodny z kanonami metodycznymi przeprowadzić poszczególne etapy archeologicznych badań podwodnych (K_U12); – potrafi rozwiązywać złożone problemy związane z prowadzeniem archeologicznych badań podwodnych (K_U13). <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie podwodnego dziedzictwa kulturowego (K_K05); – potrafi przedstawiać tezy i argumenty naukowe i bronić ich w dyskusji w grupie (K_K07). 	
MK XIX Archeologia jezior	Osiedla nawodne i przybrzeżne w młodszej epoce brązu i początku epoki żelaza	3	fakultatywny	<p>WIEDZA:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna historię badań archeologicznych odnośnie nawodnych i przybrzeżnych form osiedli społeczności młodszej epoki brązu i wczesnej epoki żelaza (K_W04); – ma wiedzę o osiedlach pradziejowych (np. rusztowych czy palowych), wznoszonych ponad lustrem wód lub też na granicy woda–ląd, w obrębie środowisk kulturowo-osadniczych Niżu Europejskiego, Pogórza Alpejskiego i Wysp Brytyjskich (K_W07); – zna metody badawcze, niezbędne do zastosowania w przypadku eksploracji pozostałości nawodnych i przybrzeżnych form osiedli (K_W11). <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi scharakteryzować dawniejsze i aktualne rezultaty badań w zakresie rozpoznania nawodnych i przybrzeżnych form osiedli młodszej epoki brązu i wczesnej epoki żelaza (K_U01); 	Obecność na zajęciach; prezentacja; dyskusja w oparciu o literaturę; sprawdzian ustny.

				<p>– ma umiejętność definiowania potrzeb badawczych odnośnie weryfikacji dotychczasowych metod eksploracji i poglądów interpretacyjnych powstałych dzięki ich zastosowaniu (np. co do funkcji czy chronologii konkretnych obiektów) (K_U02);</p> <p>– potrafi samodzielnie uzupełniać wiedzę o nawodnych i przybrzeżnych formach osiedli (K_U03).</p> <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <p>– potrafi wskazać priorytety badawcze, wpisujące się w ramy współpracy interdyscyplinarnej (głównie z przedstawicielami nauk przyrodniczych), niezależnie od konieczności stosowania procedur z zakresu archeologii podwodnej czy też archeologii mokrej (K_K03);</p> <p>– ma świadomość uwzględnienia w trakcie prac terenowych obowiązujących obecnie procedur (zarówno badawczych, jak i konserwatorskich) w odniesieniu do znalezisk wydobywanych ze środowiska wodnego lub wodno-ziemnego (K_K04);</p> <p>– zdaje sobie sprawę z konieczności ograniczania ingerencji wykopaliskowej w środowiska depozycji mokrej (wodnej i ziemno-wodnej), mając tym samym na względzie przyszły postęp metodologiczny i metodyczny archeologii (K_K05).</p>	
MK XIX Archeologia jezior	Urządzenia wodno-komunikacyjne w pradziejach i średniowieczu	1,5	fakultatywny	<p>WIEDZA:</p> <p>– zna najważniejsze stanowiska wrakowe i inne źródła do badań nad urządzeniami wodno-komunikacyjnymi (K_W04);</p> <p>– zna źródła historyczne i etnograficzne dotyczące urządzeń wodno-komunikacyjnych oraz ma wiedzę na temat wykorzystania archeologii eksperymentalnej do budowania ich replik (K_W05);</p> <p>– zna główne przemiany w konstrukcjach urządzeń wodno-komunikacyjnych (K_W06);</p> <p>– rozumie złożoność procesów depozycyjnych i poddepozycyjnych zachodzących na stanowiskach podwodnych (K_W11);</p> <p>– potrafi przeprowadzić analizę i interpretację elementów konstrukcyjnych urządzeń wodno-komunikacyjnych (K_W12).</p>	Obecność na zajęciach; dyskusja; referat; pisemna praca domowa; sprawdzian pisemny.

				<p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi rozpoznawać i identyfikować główne typy urządzeń wodno-komunikacyjnych (K_U01); – potrafi ocenić znaczenie i rolę urządzeń wodno-komunikacyjnych w rozwoju gospodarczym i kulturowym społeczności europejskich (K_U02); – potrafi rozpoznać różne elementy konstrukcyjne urządzeń wodno-komunikacyjnych oraz określić ich chronologię i funkcję (K_U05). <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie podwodnego dziedzictwa kulturowego (K_K05); – potrafi przedstawiać tezy i argumenty naukowe i bronić ich w dyskusji w grupie (K_K07). 	
<p>MK XIX Archeologia jezior</p>	<p>Wyspy w krajobrazie przyrodniczo-kulturowym Słowian</p>	3	fakultatywny	<p>WIEDZA:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozumie miejsce archeologii w wyjaśnianiu organizacji przestrzeni osadniczej (K_W04); – zna specyfikę źródeł archeologicznych odkrywanych na wyspach Słowiańszczyzny Zachodniej, rozumie kryteria ich podziału, zna rodzaje stanowisk archeologicznych usytuowanych na wyspach (K_W07); – zna metody podwodnych i lądowych badań archeologicznych stosowanych w odniesieniu do wysp oraz metody datowania struktur osadniczych na wyspach (K_W11); – orientuje się w różnych rodzajach badań przyrodniczych stosowanych w celu rozpoznania paleogeografii wysp, rozumie przydatność badań dendrochronologicznych i ograniczenia w ich stosowaniu (K_W17); <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi ocenić przydatność wykorzystania różnych metod datowania bezwzględnego i względnego do określenia chronologii wysp (K_U01); – potrafi interpretować różne materiały źródłowe pod kątem funkcji wysp oraz scharakteryzować metody badań archeologicznych (K_U02); – umie wykorzystać wiedzę z różnych dyscyplin w zakresie nauk humanistycznych i przyrodniczych w studiach nad krajobrazem przyrodniczo-kulturowym, szczególnie wysp (K_W04). 	<p>Obecność na zajęciach; dyskusja w oparciu o literaturę; referat; sprawdzian pisemny.</p>

				<p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dostrzega konieczność badań archeologicznych wysp dla ochrony dziedzictwa kulturowego (K_K05); – jest przygotowany do prac w zespole interdyscyplinarnym realizującym badania na wyspach (K_K10). 	
<p>MK XIX Archeologia jezior</p>	<p>Kultura materialna miejsc centralnych na wyspach Słowiańszczyzny Zachodniej</p>	<p>1,5</p>	<p>fakultatywny</p>	<p>WIEDZA:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę prowadzącą do specjalizacji, a także szczegółową wiedzę z zakresu archeologii historycznej, archeologii podwodnej i archeologii środowiskowej (K_W04); – zna szczegółowo i rozumie pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego (K_W08); – ma ugruntowaną wiedzę z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego (K_W09); – posiada wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów kulturowych człowieka, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości (K_W12). <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod oraz formułować na tej podstawie krytyczne sądy (K_U01); – posiada umiejętności integrowania wiedzy z różnych dyscyplin w zakresie nauk humanistycznych oraz przyrodniczych (K_U04); – potrafi przeprowadzić krytyczną analizę różnych rodzajów wytworów kultury, określać ich treść i znaczenie, w tym przynależność chronologiczno-kulturową oraz funkcję, wskazać możliwości odmiennych interpretacji właściwych dla studiowanej dyscypliny, stosując oryginalne podejścia uwzględniające nowe osiągnięcia archeologii wraz z zastosowaniem złożonych metod (K_U05). <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie, potrafi inspirować i organizować proces nauczania i uczenia innych osób (K_K01); – potrafi odpowiednio określić priorytety służące reali- 	<p>Obecność na zajęciach; dyskusja; sprawdzian pisemny.</p>

				<p>zacji określonego przez siebie lub innych zadania (K_K03);</p> <p>– ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego i propaguje ją w społeczeństwie (K_K05).</p>	
<p>MK XX Słowianie nadbałtyccy we wczesnym średniowieczu</p>	<p>Początki Słowiańszczyzny nadbałtyckiej</p>	<p>1,5</p>	<p>fakultatywny</p>	<p>WIEDZA:</p> <p>– ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę prowadzącą do specjalizacji, a także szczegółową wiedzę z zakresu archeologii historycznej (strefa nadbałtycka) (K_W04);</p> <p>– posiada wiedzę na temat metod analizy i interpretacji różnych wytworów kultury właściwych dla strefy nadbałtyckiej we wczesnym średniowieczu (K_W07);</p> <p>– posiada wiedzę umożliwiającą analizę i interpretację wczesnośredniowiecznych źródeł archeologicznych ze strefy nadbałtyckiej (K_W12).</p> <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <p>– potrafi wymienić i opisać główne strefy kulturowe Słowiańszczyzny nadbałtyckiej (K_U01);</p> <p>– posiada umiejętności badawcze pozwalające na rozwiązywanie złożonych problemów w zakresie archeologii historycznej, szczególnie odnoszących się do Słowiańszczyzny nadbałtyckiej (K_U02);</p> <p>– potrafi przeprowadzić krytyczną analizę różnych rodzajów wytworów kultury z terenów Słowiańszczyzny nadbałtyckiej pod kątem ich przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji (K_U05).</p> <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <p>– potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania (K_K03);</p> <p>– bierze udział w życiu naukowym i kulturalnym, organizuje spotkania popularyzatorskie z zakresu archeologii (K_K06);</p> <p>– wykazuje niezależność i samodzielność w formułowaniu poglądów, szanując jednocześnie prawo innych osób do wykazywania tych samych cech (K_K07).</p>	<p>Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; dyskusja; pisemna praca domowa; czynny udział w wy-cieczce naukowej; sprawdzian pisemny.</p>
<p>MK XX Słowianie nadbałtyccy we wczesnym średniowieczu</p>	<p>Pomorze we wczesnym średniowieczu</p>	<p>3</p>	<p>fakultatywny</p>	<p>WIEDZA:</p> <p>– ma ogólną wiedzę obejmującą historię badań, terminologię, teorię dotyczącą archeologii Pomorza we</p>	<p>Obecność na zajęciach; dyskusja w oparciu o literaturę; referat; spraw-</p>

			<p>wczesnym średniowieczu, ze szczególnym uwzględnieniem dorzecza dolnej Wisły obejmującego tereny historycznego Pomorza Wschodniego, Pomezanii, ziemi świeckiej i ziemi chełmińskiej (K_W01);</p> <ul style="list-style-type: none"> – posiada ogólną wiedzę o rodzaju i treści źródeł pisanych, niezbędnych dla zrozumienia omawianego okresu, wchodzącego w zakres archeologii historycznej oraz posiada wiedzę na temat materiałów źródłowych wykorzystywanych w studiach nad osadnictwem Pomorza (osady, grodziska, cmentarzyska, skarby, znaleziska luźne) (K_W07). – ma wiedzę odnośnie dyskutowanych i kontrowersyjnych zagadnień, kluczowych dla problematyki omawianego okresu (wczesna faza kultury Słowian Nadwiślańskich, ustrój społeczno-polityczny społeczeństw wodzowskich, relacje słowiańsko-skandynawskie, ekspansja Piastów i włączenie Pomorza w obręb państwa, mechanizmy polityczno-gospodarcze w strefie nadbałtyckiej itp., ośrodki stołeczne) (K_W11); – posiada wiedzę na temat głównych uwarunkowań środowiskowych Pomorza, przekładających się na kierunki rozwoju kultury Słowian Pomorskich (K_W17). <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi korzystać z literatury przedmiotu dotyczącej Pomorza oraz krytycznie oceniać zawarte w niej poglądy (K_U01); – potrafi wyciągać wnioski dotyczące aktualnych odkryć archeologicznych, umieszczając je w adekwatnym kontekście historycznym (K_U02). <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi uzasadnić ważność priorytetów badawczych dotyczących omawianej problematyki (K_K03); – potrafi formułować problemy badawcze w ramach samodzielnych lub zespołowych przedsięwzięć badawczych (K_K04); – potrafi ocenić wagę odkryć archeologicznych i ich znaczenie dla rozwoju badań dotyczących omawianej problematyki (K_K5); – uświadamia sobie znaczenie innych dyscyplin huma- 	dzian pisemny.
--	--	--	--	----------------

				nistycznych i przyrodniczych dla rozwoju badań Pomorza (K_K08).	
MK XX Słowianie nadbałtyccy we wczesnym średniowieczu	Sąsiedzi Słowian nadbałtyckich	3	fakultatywny	<p>WIEDZA:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna główne fakty z dziejów środkowej i północnej Europy w średniowieczu oraz podziały polityczne i etniczne krajów sąsiadujących we wczesnym średniowieczu ze Słowianami (K_W04); – zna najważniejsze źródła pisane do dziejów obszarów germańskich i bałtyjskich (K_W05); – zna procesy osadnicze na obszarach germańskich i bałtyjskich, genezę tworzenia się ośrodków wczesnomiejskich oraz zagadnienia dotyczące wytwórczości domowej, rzemieślniczej i wymiany towarowej na terenach nadbałtyckich, a także kwestie dotyczące religii przedchrześcijańskiej Skandynawów i Bałtów (K_W12). <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi przedstawić najważniejsze fakty z historii ludów sąsiadujących ze Słowianami na terenach nadbałtyckich, omówić podziały polityczne oraz etniczne obszarów skandynawskich i wschodniobałtyckich, wymienić i scharakteryzować najważniejsze źródła pisane do dziejów obszarów germańskich i Bałtyjskich (K_U02); – umie opisać przebieg procesów osadniczych, w tym wyjaśnić genezę tworzenia się ośrodków wczesnomiejskich, wyjaśnić procesy gospodarcze przebiegające w strefie nadbałtyckiej we wczesnym średniowieczu, potrafi wskazać podobieństwa i różnice w systemach religijnych Słowian, Bałtów i Germanów oraz opisać zwyczaje pogrzebowe wczesnośredniowiecznych Bałtów i Skandynawów (K_U05). <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie, potrafi inspirować i organizować proces nauczania i uczenia innych osób ((K_K01); – potrafi współdziałać i pracować w zespole badawczym (K_K02); – wykazuje niezależność i samodzielność w formułowaniu własnych poglądów i dyskusowania z innymi 	Aktywne uczestnictwo w zajęciach; dyskusja w oparciu o literaturę; sprawdzian pisemny.

				<p>osobami (K_K07);</p> <p>– wykazuje odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej (K_K09).</p>	
<p>MK XX</p> <p>Słowianie nadbałtyccy we wczesnym średniowieczu</p>	<p>Rośliny i zwierzęta u Słowian nadbałtyckich</p>	<p>1,5</p>	<p>fakultatywny</p>	<p>WIEDZA:</p> <p>– ma pogłębioną wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk przyrodniczych (K_W01);</p> <p>– ma szczegółową wiedzę z zakresu archeologii środowiskowej, między innymi na temat wpływu człowieka na zasięgi gatunków roślin i zwierząt, zna zagadnienia związane z pochodzeniem roślin użytkowych (K_W04);</p> <p>– ma szczegółową wiedzę o północnoeuropejskich ośrodkach badawczych z obszaru archeologii środowiskowej (K_W06);</p> <p>– ma wiedzę w zakresie najważniejszych problemów dyscyplin przyrodniczych właściwych dla archeologii (K_W17);</p> <p>– zna kategorie pojęciowe i terminologię stosowane w wybranych dyscyplinach obszaru nauk przyrodniczych (K_W18).</p> <p>UMIĘJĘTNOŚCI:</p> <p>– krytycznie analizuje wyniki badań archeoprzyrodniczych dotyczących Słowian nadbałtyckich (K_U02);</p> <p>– posiada umiejętności integrowania wiedzy z różnych dyscyplin w zakresie nauk humanistycznych oraz innych (w szczególności przyrodniczych), z których dyscypliny są integralną częścią archeologii bądź z nią współpracują, interpretuje dane archeobotaniczne i archeofaunistyczne z obszaru Europy Północnej i Środkowej (K_U04);</p> <p>– potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych metod przyrodniczych, dostrzega między innymi czynniki środowiskowe i potrafi ocenić ich wpływ na zasiedlenie Europy w Basenie Morza Bałtyckiego (K_U16);</p> <p>– umie przetwarzać dane przyrodnicze poprzez zastosowanie podstawowych programów komputerowych oraz urządzeń i technik multimedialnych (K_U17).</p>	<p>Referat (w formie pisemnej i ustnej); dyskusja w oparciu o tezy zaprezentowane w referacie; sprawdzian pisemny.</p>

				<p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania (K_K03); – potrafi współdziałać i pracować w interdyscyplinarnym zespole badawczym, między innymi prowadzącym badania przyrodnicze (K_K10). 	
<p>MK XXI Archeologia architektury średniowiecza</p>	<p>Archeologia architektury romańskiej i gotyckiej</p>	<p>3</p>	<p>fakultatywny</p>	<p>WIEDZA:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ma pogłębioną wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej (K_W01); – zna terminologię stosowaną w archeologii architektury oraz innych naukach humanistycznych (K_W02); – ma pogłębioną wiedzę o powiązaniach archeologii z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi (K_W05); – posiada wiedzę na temat metod analizy i interpretacji różnych wytworów kultury właściwych dla wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w archeologii (K_W07); – posiada wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości (K_W12). <p>UMIĘTNOŚCI:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod oraz formułować na tej podstawie krytyczne sądy (K_U01); – potrafi przeprowadzić krytyczną analizę różnych rodzajów wytworów kultury, określić ich treść i znaczenie, w tym przynależność kulturową oraz funkcję (K_U05). <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie, potrafi inspirować i organizować proces nauczania i uczenia innych osób (K_K01); – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego i propaguje ją w społeczeństwie (K_K05). 	<p>Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w dyskusji; esej na wybrany temat; końcowy sprawdzian pisemny.</p>

<p>MK XXI Archeologia architektury średniowiecza</p>	<p>Militarne aspekty architektury średniowiecznej</p>	<p>3</p>	<p>fakultatywny</p>	<p>WIEDZA: – zna terminologię stosowaną w archeologii architektury oraz innych naukach humanistycznych (K_W02); – ma ugruntowaną wiedzę z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego (K_W09); – posiada wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów kulturowych człowieka, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości (K_W12). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod oraz formułować na tej podstawie krytyczne sądy (K_U01); – posiada umiejętności badawcze obejmujące krytyczną analizę prac innych autorów, syntezę różnych idei i poglądów, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, także pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie archeologii architektury (K_U02); – posiada umiejętności integrowania wiedzy z różnych dyscyplin w zakresie nauk humanistycznych oraz innych, z których dyscypliny są integralną częścią archeologii bądź z nią współpracują (K_U04); – potrafi przeprowadzić krytyczną analizę różnych rodzajów wytworów kultury, określić ich treść i znaczenie, w tym przynależność kulturową oraz funkcję (K_U05). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie, potrafi inspirować i organizować proces nauczania i uczenia innych osób (K_K01).</p>	<p>Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w dyskusji; esej na wybrany temat; końcowy sprawdzian pisemny.</p>
<p>MK XXI Archeologia architektury średniowiecza</p>	<p>Współczesne problemy badawcze zabytkowych obiektów architektonicznych</p>	<p>3</p>	<p>fakultatywny</p>	<p>WIEDZA: – ma wiedzę o powiązaniach archeologii z innymi dziedzinami nauki (K_W05); – zna zasady ochrony dziedzictwa kulturowego (K_W09); – umie analizować i interpretować różnego rodzaju źródła (K_W12). UMIEJĘTNOŚCI:</p>	<p>Obecność na zajęciach; dyskusja; pisemna praca domowa.</p>

				<p>– zna metody badań i źródła wydobywane na obiektach architektury oraz potrafią dokonać ich selekcji, aby zrozumieć problemy związane z badaniem architektury (K_U01);</p> <p>– wykazuje dużą samodzielnością w zdobywaniu wiedzy w zakresie badań archeologiczno-architektonicznych oraz rozwija własne zainteresowania naukowe (K_U03);</p> <p>– umie wyszukiwać argumenty i samodzielnie formułować wnioski. (K_U06).</p> <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <p>– potrafi rozstrzygać dylematy związane z badaniami archeologiczno-architektonicznymi (K_K04);</p> <p>– ma świadomość odpowiedzialności za okrywane dziedzictwo kulturowe (K_K05);</p> <p>– wykazuje odwagę w rekonstruowaniu badanej przeszłości i odpowiedzialność za przedstawiany na ich podstawie obraz dziejów (K_K09).</p>	
<p>MK XXII Archeologia zakonu krzyżackiego</p>	<p>Wybrane zagadnienia z archeologii zakonu krzyżackiego</p>	1,5	fakultatywny	<p>WIEDZA:</p> <p>– ma wiedze o powiązaniach archeologii z innymi dziedzinami nauki (K_W05);</p> <p>– zna zasady ochrony dziedzictwa kulturowego (K_W09);</p> <p>– umie analizować i interpretować różnego rodzaju źródła (K_W12).</p> <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <p>– zna metody badań i źródła wydobywane na obiektach architektury oraz potrafią dokonać ich selekcji, aby zrozumieć problemy związane z badaniem architektury (K_U01);</p> <p>– wykazuje dużą samodzielnością w zdobywaniu wiedzy w zakresie badań archeologiczno-architektonicznych oraz rozwija własne zainteresowania naukowe (K_U03);</p> <p>– umie wyszukiwać argumenty i samodzielnie formułować wnioski. (K_U06).</p> <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <p>– potrafi rozstrzygać dylematy związane z badaniami archeologiczno-architektonicznymi (K_K04);</p> <p>– ma świadomość odpowiedzialności za okrywane</p>	<p>Obecność na zajęciach; dyskusja; esej lub inna praca pisemna.</p>

				dziedzictwo kulturowe (K_K05); – wykazuje odwagę w rekonstruowaniu badanej przeszłości i odpowiedzialność za przedstawiany na ich podstawie obraz dziejów (K_K09).	
MK XXII Archeologia zakonu krzyżackiego	Architektura zakonu krzyżackiego	1,5	fakultatywny	<p>WIEDZA:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ma pogłębioną wiedzę o miejscu i znaczeniu architektury zakonu krzyżackiego (K_W01); – zna terminologię stosowaną na gruncie archeologii w kontekście badań nad architekturą zakonu krzyżackiego (K_W02); – posiada wiedzę na temat metod analizy i interpretacji różnych wytworów kultury, w tym architektury państwa krzyżackiego (K_W07). <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych dotyczących badań nad architekturą zakonu krzyżackiego (K_U01); – potrafi przeprowadzić krytyczną analizę różnych rodzajów wytworów kultury, określić ich treść i znaczenie, w tym przynależność kulturową oraz funkcję (K_U05). <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie, potrafi inspirować i organizować proces nauczania i uczenia innych osób (K_K01). – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego i propaguje ją w społeczeństwie (K_K05); – wykazuje niezależność i samodzielność w formułowaniu poglądów, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego (K_K07). 	Dyskusja w oparciu o literaturę; egzamin pisemny.
MK XXII Archeologia zakonu krzyżackiego	Formy osadnictwa zakonu krzyżackiego	1,5	fakultatywny	<p>WIEDZA:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna stan badań archeologicznych i najważniejsze wyniki tych badań nad formami osadnictwa na terenie władztwa i państwa zakonu krzyżackiego w Prusach, posiada wiedzę dotyczącą ważniejszych stanowisk związanych z różnymi formami osadnictwa preferowanymi przez zakon krzyżacki, zwłaszcza położonymi w ziemi chełmińskiej (K_W04); 	Egzamin ustny.

				<p>– posiada wiedzę zarówno o podstawowych, jak też specyficznych kategoriach źródeł archeologicznych pochodzących z badań obiektów związanych z osadnictwem krzyżackim (K_W12).</p> <p>UMIEJĘTNOŚCI BADAWCZE:</p> <p>– zna zasady i specyfikę prowadzenia badań nad formami osadnictwa na terenie władztwa i państwa krzyżackiego w Prusach (K_U02);</p> <p>– docenia i wykorzystuje wszystkie dostępne pozaarcheologiczne rodzaje źródeł, istotne podczas analizy osadnictwa krzyżackiego (K_U04).</p> <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <p>– potrafi współdziałać i pracować w zespole badawczym realizującym problematykę związaną z dziejami zakonu krzyżackiego (K_K02);</p> <p>– potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania badawczego (K_K03);</p> <p>– potrafi współdziałać i pracować w interdyscyplinarnym zespole badawczym (K_K10).</p>	
MK XXII Archeologia zakonu krzyżackiego	Kultura zakonu krzyżackiego w świetle archeologii	1,5	fakultatywny	<p>WIEDZA:</p> <p>– zna wyniki badań archeologicznych miejsc bitew stoczonych z udziałem wojsk zakonu krzyżackiego, w tym w szczególności Pól Grunwaldzkich oraz miejsc pochówków Krzyżaków w kontekście prowadzonych badań archeologicznych (K_W04);</p> <p>– posiada wiedzę na temat niektórych aspektów kultury zakonu krzyżackiego, do których badania można wykorzystać źródła archeologiczne (K_W07);</p> <p>– zna główne rodzaje źródeł archeologicznych związanych z badaniami nad polami bitew, stoczonych z udziałem sił Zakonu oraz uzbrojeniem wojsk krzyżackich (K_W12).</p> <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <p>– ma świadomość możliwości badawczych w zakresie poruszanej problematyki (K_U01);</p> <p>– zna możliwości i ograniczenia wykorzystywania wyników prac archeologicznych do studiów nad kulturą zakonu krzyżackiego (K_U02);</p> <p>– docenia i wykorzystuje wszystkie dostępne pozaar-</p>	Obecność na zajęciach; dyskusja; esej lub inna praca pisemna.

				<p>cheologiczne rodzaje źródeł, istotne podczas badań nad kulturą zakonu krzyżackiego (K_U04).</p> <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi współdziałać i pracować w zespole badawczym realizującym problematykę związaną z kulturą zakonu krzyżackiego (K_K02); – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania badawczego (K_K03); – potrafi współdziałać i pracować w interdyscyplinarnym zespole badawczym (K_K10). 	
<p>MK XXII Archeologia zakonu krzyżackiego</p>	<p>Warsztat budowlany zakonu krzyżackiego</p>	<p>1,5</p>	<p>fakultatywny</p>	<p>WIEDZA:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna terminologię stosowaną na gruncie archeologii, zwłaszcza archeologii architektury (K_W02); – ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę prowadzącą do specjalizacji, a także szczegółową wiedzę z zakresu archeologii architektury (K_W04); – posiada wiedzę na temat metod analizy i interpretacji różnych wytworów kultury, właściwych dla wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych w zakresie archeologii architektury (K_W07). <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych dotyczących badań nad architekturą zakonu krzyżackiego (K_U01); – potrafi przeprowadzić krytyczną analizę różnych rodzajów wytworów kultury, określić ich treść i znaczenie, w tym przynależność kulturową oraz funkcję (K_U05). <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie, potrafi inspirować i organizować proces nauczania i uczenia innych osób (K_K01); – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego i propaguje ją w społeczeństwie (K_K05). 	<p>Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; sprawdzian pisemny.</p>
<p>MK XXII Archeologia zakonu krzyżackiego</p>	<p>Ekologia zakonu krzyżackiego</p>	<p>1,5</p>	<p>fakultatywny</p>	<p>WIEDZA:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę prowadzącą do specjalizacji, a także szczegółową wiedzę w zakre- 	<p>Obecność na zajęciach; dyskusja; referat; prezentacja; sprawdzian pisem-</p>

				<p>sie archeologii środowiskowej (K_W04); – ma wiedzę w zakresie najważniejszych problemów dyscyplin przyrodniczych właściwych dla archeologii (K_W17).</p> <p>UMIEJĘTNOŚCI: – posiada umiejętności integrowania wiedzy z różnych dyscyplin w zakresie nauk humanistycznych oraz innych, w szczególności przyrodniczych (K_U04); – stosuje złożone techniki i narzędzia badawcze właściwe dla dyscyplin przyrodniczych (K_U15); – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych metod przyrodniczych (K_U16).</p> <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego i propaguje ją w społeczeństwie (K_K05); – docenia rolę nauk humanistycznych, pokrewnych i współpracujących dla kształtowania więzi społecznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym (K_K08); – wykazuje kompetentną odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej (K_K09).</p>	ny.
<p>MK XXIII Kultura materialna Rzeczpospolitej Polskiej na tle europejskim (XV–XVIII wiek)</p>	Zarys historii kultury materialnej	6	fakultatywny	<p>WIEDZA: – zna pojęcia i terminy z zakresu archeologii i historii kultury materialnej (K_W02), – ma wiedzę pozwalającą na analizę różnego rodzaju obiektów (architektury, urządzeń i wyrobów rzemieślniczych), potrafi określić technikę ich wykonania oraz chronologię i proveniencję (K_W12).</p> <p>UMIEJĘTNOŚCI: – umie interpretować zjawiska kulturowe i obyczaje, rekonstruować różnego rodzaju obiekty (K_U01); – potrafi rozpoznać różne wytwory kultury polskiej i europejskiej z XV–XVIII wieku, przeprowadzając ich krytykę, określić funkcję (K_U05); – umie przetwarzać dane i zasoby wiedzy archeologicznej stosując techniki multimedialne (K_U13).</p> <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – wykazuje dużą wiedzę i samodzielność w myśleniu i</p>	Obecność na zajęciach; dyskusja; prezentacja; wycieczka dydaktyczna.

				<p>konstruowaniu obrazów przeszłości na podstawie odkrytych i poznanych artefaktów (K_K07);</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozumieją rolę nauk humanistycznych i innych dyscyplin naukowych (np. architektura, etnologia, sztuka) współpracujących z nimi, w celu pokazania społeczności w przeszłości, na poziomie lokalnym i europejskim (K_K08). 	
<p>MK XXIII Kultura materialna Rzeczypospolitej Polskiej na tle europejskim (XV–XVIII wiek)</p>	<p>Kultura funeralna</p>	<p>3</p>	<p>fakultatywny</p>	<p>WIEDZA:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę obejmującą terminologię, teorię i metodologię z zakresu badań nad kulturą funeralną średniowiecza i czasów nowożytnych (K_W03); – ma pogłębioną wiedzę z zakresu archeologii historycznej (K_W04); – ma wiedzę odnośnie znaczenia badań interdyscyplinarnych w studiach nad kulturą funeralną (K_W05); – ma uporządkowaną wiedzę na temat metod analizy i interpretacji różnych obiektów związanych z kulturą funeralną (K_W07); – zna zasady prowadzenia badań archeologicznych na cmentarzyskach i w kryptach grobowych (K_W16). <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje dotyczące badań nad kulturą funeralną (K_U01); – posiada umiejętności obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych związanych z kulturą funeralną późnego średniowiecza i czasów nowożytnych (K_U02); – potrafi przeprowadzić krytyczną analizę różnych rodzajów wytworów kultury materialnej pozyskiwanych podczas badań na cmentarzyskach (K_U05). <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie, potrafi inspirować proces nauczania i uczenia innych osób (K_01); – potrafi współdziałać i pracować w zespole badawczym, między innymi prowadząc badania wykopaliskowe (K_K02); – potrafi odpowiednio określić priorytety służące reali- 	<p>Aktywne uczestnictwo w zajęciach; praca pisemna; egzamin ustny.</p>

				<p>zacji określonego przez siebie lub innych zadania (K_K03);</p> <p>– ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego i propaguje ją w społeczeństwie (K_K05).</p>	
<p>MK XXIV Kultura symboliczna paleolitu i mezolitu</p>	<p>Kultura symboliczna paleolitu i mezolitu</p>	<p>3</p>	<p>fakultatywny</p>	<p>WIEDZA:</p> <p>– ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę obejmującą terminologię, teorię i metodologię badań z zakresu sztuki, kultury duchowej oraz przejawów ludyzmu w paleolicie oraz mezolicie (K_W03);</p> <p>– ma szczegółową wiedzę dotyczącą sztuki, kultury duchowej oraz przejawów ludyzmu w paleolicie oraz mezolicie (K_W04);</p> <p>– ma pogłębioną wiedzę o powiązaniach dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla studiowanego kierunku z innymi dziedzinami obszaru albo obszarów, które składają się na studiowany kierunek, takich jak archeologia środowiskowa (bioarcheologia) (K_W05);</p> <p>– ma wiedzę dotyczącą metod analizy i interpretacji źródeł archeologicznych przydatnych dla poznania zagadnień związanych ze sztuką, kulturą duchową i ludyzmem paleolicie i mezolicie (K_W07);</p> <p>– posiada wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych przydatnych dla poznania paleolitu i mezolitu, w szczególności materialnych przejawów zachowań symbolicznych (K_W12).</p> <p>UMIĘTNOŚCI:</p> <p>– potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod oraz formułować na tej podstawie krytyczne sądy (K_U01);</p> <p>– posiada umiejętności badawcze obejmujące krytyczną analizę prac innych autorów, syntezę różnych idei i poglądów, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie złożonych problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla studiowanego kierunku (K_U02);</p> <p>– potrafi przeprowadzić krytyczną analizę różnych</p>	<p>Referat; esej; prezentacje.</p>

				<p>rodzajów wytworów kultury, określać ich treść i znaczenie, w tym przynależność chronologiczno-kulturową oraz funkcję, wskazać możliwości odmiennych interpretacji właściwych dla studiowanej dyscypliny, stosując oryginalne podejścia uwzględniające nowe osiągnięcia archeologii wraz z zastosowaniem złożonych metod (K_U05);</p> <p>– posiada umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem własnych poglądów oraz poglądów innych autorów, formułowania wniosków oraz tworzenia syntetycznych podsumowań (K_U06);</p> <p>– posiada umiejętność formułowania opinii krytycznych o wytworach kultury na podstawie wiedzy naukowej i doświadczenia oraz umiejętność prezentacji opracowań syntetycznych w różnych formach i w różnych mediach (K_U07).</p> <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <p>– wykazuje niezależność i samodzielność w formułowaniu poglądów, szanując jednocześnie prawo innych osób do wykazywania tych samych cech (K_K07);</p> <p>– docenia rolę nauk humanistycznych, pokrewnych i współpracujących dla kształtowania więzi społecznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym (K_K08).</p>	
<p>MK XXV Indoeuropeistyka i archeologia</p>	<p>Indoeuropeistyka i archeologia</p>	<p>3</p>	<p>fakultatywny</p>	<p>WIEDZA:</p> <p>– zna pojęcia i terminologię dotyczącą głównych grup językowych w Europie i Azji Zachodniej (K_W02);</p> <p>– zna główne teorie na temat „praojczyzny” indoeuropejczyków” i teorie dotyczące mechanizmów ekspansji i akulturacji grup etnicznych (K_W03);</p> <p>– ma wiedzę z zakresu źródeł pisanych i zawartych w nich informacji dotyczących wybranych ludów indoeuropejskich oraz poszczególnych kultur archeologicznych łączonych z genezą indoeuropejczyków (K_W05).</p> <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <p>– umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać zainteresowania badawcze, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego (K_U03);</p> <p>– posiada umiejętność merytorycznego argumentowania oraz formułowania wniosków, w szczególności</p>	

				<p>potrafi przedstawić argumentację na rzecz teorii, którą uważa za najlepiej uzasadniającą miejsce praojczyzny indoeuropejskiej (K_U06);</p> <p>– posiada umiejętność przygotowania wystąpień uargumentowanych danymi z językoznawstwa dotyczących zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł (K_U09).</p> <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <p>– potrafi współdziałać i pracować w zespole badawczym (K_K02);</p> <p>– potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania (K_K03);</p> <p>– ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05).</p>	
<p>MK XXVI Teorie w prahistorii</p>	Teorie w prahistorii	3	fakultatywny	<p>WIEDZA:</p> <p>– na pojęcia i terminologię charakterystyczną dla głównych paradygmatów prahistorii i antropologii kulturowej (K_W02);</p> <p>– ma wiedzę z zakresu głównych kierunków archeologii i najważniejszych problemów dyskusyjnych na temat metod interpretacji przeszłości (K_W04).</p> <p>UMIĘJĘTNOŚCI:</p> <p>– posiada umiejętności badawcze obejmujące dobór metod i narzędzi badawczych typowych dla konkretnego paradygmatu (K_U02);</p> <p>– umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego (K_U03);</p> <p>– potrafi rozpoznać typowe dla danej szkoły typy narracji i argumentacji naukowej (K_U05).</p> <p>Kompetencje społeczne:</p> <p>– potrafi współdziałać i pracować w zespole badawczym (K_K02);</p> <p>– potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania (K_K03);</p> <p>– ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego (K_K05).</p>	Obecność na zajęciach; dyskusja; esej; sprawozdania pisemne.

<p>MK XXVII Teoria wymiany społecznej w prahistorii</p>	<p>Teoria wymiany społecznej w prahistorii</p>	<p>3</p>	<p>fakultatywny</p>	<p>WIEDZA: – rozumie pojęcia i terminy dotyczące interpretacji wymiany społecznej w archeologii (K_W02); – zna główne nurty interpretacji handlu i wymiany występujące w archeologii, socjologii, antropologii kulturowej i ekonomii (K_W05). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi opisać rolę wymiany i handlu w budowaniu i utrwalaniu struktur społecznych społeczności prądziejowych (K_U01); – potrafi integrować wiedzę z zakresu archeologii, antropologii kulturowej, socjologii i ekonomii w celu procesów społecznych i kulturowych zachodzących w społeczeństwach prądziejowych (K_U04); – potrafi wskazać możliwości odmiennych interpretacji dotyczących systemu wymiany społecznej w różnych okresach chronologicznych (K_U05). KOMPETENCJE SPOŁECZNE: – potrafi przedstawiać tezy i argumenty naukowe i bronić ich w dyskusji w grupie (K_K07); – docenia rolę podstaw teoretycznych w interpretacji naukowej (K_K08).</p>	<p>Obecność na zajęciach; dyskusja w oparciu o literaturę; referat; sprawdzian pisemny.</p>
<p>MK XXVIII Keramos</p>	<p>Ceramika grecka</p>	<p>1,5</p>	<p>fakultatywny</p>	<p>WIEDZA: – zna pojęcia i terminologię stosowane w archeologii starożytnej Grecji w kontekście badań nad ceramiką grecką oraz innych naukach humanistycznych, w tym szczególnie historii i antropologii kulturowej oraz w wybranych dyscyplinach obszaru nauk przyrodniczych, z którymi współpracuje archeologia (K_W02); – ma wiedzę o głównych kierunkach rozwoju i najważniejszych nowych osiągnięciach w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla badań nad ceramiką grecką charakterystyczną dla poszczególnych okresów chronologicznych lub tradycji produkcyjnych (K_W06); – zna i rozumie metody analizy ceramiki greckiej jako źródła archeologicznego i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w archeologii (K_W07). UMIEJĘTNOŚCI:</p>	<p>Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; pisemna praca domowa.</p>

				<ul style="list-style-type: none"> – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod (K_U01); – umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego (K_U03). <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie (K_K01); – potrafi współdziałać i pracować w zespole badawczym, między innymi prowadząc badania wykopaliskowe (K_K02); – potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania (K_K03). 	
MK XXVIII Keramos	Ceramika rzymska	1,5	fakultatywny	<p>WIEDZA:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna terminologię stosowaną w badaniach nad ceramiką okresu rzymskiego (K_W02); – ma uporządkowaną wiedzę obejmującą analitykę, teorię i metodologię z zakresu studiów ceramologicznych (K_W03); – ma wiedzę na temat wyników analiz ceramiki typu <i>terra sigillata</i> (K_W06); – zna i rozumie metody analizy ceramiki rzymskiej jako źródła archeologicznego oraz jego interpretacji (K_W07). <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi korzystać z literatury przedmiotu dotyczącej ceramiki rzymskiej oraz krytycznie oceniać zawarte w niej poglądy (K_U01); – potrafi wyciągać wnioski dotyczące aktualnych odkryć archeologicznych, umieszczając je w adekwatnym kontekście historycznym (K_U02); – potrafi przeprowadzić krytyczną analizę różnych rodzajów ceramiki, określić ich treść i znaczenie, w tym przynależność chronologiczno-kulturową oraz funkcję (K_U05). <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozumie potrzebę dalszego zgłębiania wiedzy, potrafi inspirować i organizować uczenie innych osób 	

				(K_K01); – potrafi współdziałać i pracować w interdyscyplinarnym zespole badawczym, (K_K10).	
MK XXIX Metody badań osadniczych	Metody badań osadniczych	3	fakultatywny	<p>WIEDZA:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna historię rozwoju badań osadniczych (K_W01); – zna definicje i terminologię związaną z metodami badań osadniczych (K_W02); – rozumie rolę badań osadniczych przy rekonstrukcji różnych aspektów życia społeczno-gospodarczego (K_W07); – zna metody badań struktur osadniczych oraz narzędzia ich analizy (K_W11); – wie jak analizować i interpretować wyniki badań osadniczych (K_W12); – zna najważniejsze metody badań terenów osadniczych stosowane przez różne dyscypliny przyrodnicze (K_W16). <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi omówić rozwój badań osadniczych, ocenić jak zmieniało się w przeszłości podejście badaczy do badań osadniczych (K_U01); – potrafi wyjaśnić terminy związane z badaniami osadniczymi oraz wskazać efekty aktywności ludzkiej wpływającej na zmiany środowiska przyrodniczego (K_U02); – umie wymienić główne sposoby eksploatacji środowiska i wskazać na metody ich śledzenia (K_U04); – umie uzasadnić zastosowanie określonych metod w badaniach osiedli otwartych, grodów, cmentarzysk, miejsc kultu, wymiany i ośrodków miejskich (K_U06). <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> – docenia potrzebę uczenia się i zdobywania wiedzy (K_K01); – umie odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego zadania (K_K03); – wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując prawo innych osób do tego samego (K_K07); – potrafi współdziałać i pracować w interdyscyplinarnym zespole badawczym, w tym prowadzącym bada- 	Obecność na zajęciach; aktywne uczestnictwo w zajęciach; dyskusja; referat; sprawdzian pisemny.

<p>MK XXX Archeologia Nubii średniowiecznej</p>	<p>Archeologia Nubii średniowiecznej</p>	<p>3</p>	<p>fakultatywny</p>	<p>nia przyrodnicze (K_K10).</p> <p>WIEDZA:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna terminologię stosowaną w archeologii, w tym zwłaszcza nauk historycznych (K_W02); – ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę prowadzącą do specjalizacji, a także szczegółową wiedzę z zakresu archeologii architektury średniowiecznej Nubii (K_W04); – ma pogłębioną wiedzę o powiązaniach archeologii z innymi dziedzinami obszaru nauk humanistycznych, które składają się na studiowany kierunek (K_W05); – ma ugruntowaną wiedzę z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego (K_W09); – posiada wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości (K_W12). <p>UMIEJĘTNOŚCI:</p> <ul style="list-style-type: none"> – posiada umiejętności badawcze obejmujące krytyczną analizę prac innych autorów, syntezę różnych idei i poglądów, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, a także pozwalające na rozwiązywanie złożonych problemów w zakresie archeologii (K_U02); – potrafi przeprowadzić krytyczną analizę różnych rodzajów wytworów kultury, określić ich treść i znaczenie, w tym przynależność chronologiczno-kulturową oraz funkcję (K_U05); – ma pogłębione umiejętności językowe pozwalające na korzystanie z literatury w językach obcych (K_U11). <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie, potrafi inspirować i organizować proces nauczania i uczenia innych osób (K_K01); – ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego i propaguje ją w społeczeństwie (K_K05). 	<p>Obecność na zajęciach; esej na wybrany temat; egzamin pisemny.</p>
--	--	----------	---------------------	--	---

<p>MK XXXI Środowisko przyrodnicze i kultura</p>	<p>Zwierzęta i kultura</p>	<p>1,5</p>	<p>fakultatywny</p>	<p>WIEDZA: – ma pogłębioną wiedzę o powiązaniach archeologii z innymi dziedzinami, które składają się na studiowany kierunek, szczególnie z archeologią środowiskową (K_W05); – zna dane archeozoologiczne i archeologiczne dotyczące miejsc rytualnych oraz procesy gospodarowania zwierzętami i zmiany zachodzące w świecie zwierząt (K_W17). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi analizować konteksty kulturowe archeozoologiczne i archeologiczne, ocenić znaczenie zwierząt i środowiska naturalnego w rozwoju kulturowym oraz wpływ człowieka na środowisko naturalne (K_U01). KOMPETENCJE SPOLECZNE: – dostrzega konieczność ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego (K_K05).</p>	<p>Obecność na zajęciach; dyskusja; referat; esej; prezentacja; sprawdzian pisemny.</p>
<p>MK XXXI Środowisko przyrodnicze i kultura</p>	<p>Rośliny i kultura</p>	<p>1,5</p>	<p>fakultatywny</p>	<p>WIEDZA: – zna pojęcia i terminologię stosowane w archeologii środowiskowej (K_W02); – zna i rozumie metody analizy roślinnych wytworów kultury i ich interpretacji (K_W07); – ma wiedzę w zakresie najważniejszych problemów dyscyplin przyrodniczych właściwych dla archeologii, zna relacje zachodzące na linii człowiek–środowisko (K_W16). UMIEJĘTNOŚCI: – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł pochodzenia roślinnego, krytycznie analizuje wyniki badań paleobotanicznych (K_U01); – stosuje techniki i narzędzia badawcze w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla dyscyplin botanicznych, interpretuje dane paleobotaniczne (K_U13); – potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać i selekcjonować informacje z wykorzystaniem różnych metod przyrodniczych, charakteryzuje i ocenia wartość poznawczą wskaźników palinologicznych i archeobotanicznych aktywności człowieka, dostrzega czynniki</p>	<p>Referat (w formie pisemnej i ustnej); prezentacja; dyskusja w oparciu o tezy zaprezentowane w referacie; sprawdzian pisemny.</p>

				<p>środowiskowe i ocenia ich wpływ na kulturę społeczeństw (K_U14).</p> <p>KOMPETENCJE SPOŁECZNE:</p> <ul style="list-style-type: none">– potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania (K_K03);– potrafi współdziałać i pracować w interdyscyplinarnym zespole badawczym, między innymi prowadzącym badania przyrodnicze (K_K10).	
--	--	--	--	---	--

Szczegółowe wskaźniki punktacji ECTS				
Moduły kształcenia	Przedmioty	Liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich	Liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje w ramach zajęć o charakterze praktycznym, w tym zajęć laboratoryjnych i projektowych	Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z zakresu nauk podstawowych, do których odnoszą się efekty kształcenia dla określonego kierunku, poziomu i profilu kształcenia
MK I Wybrane zagadnienia z historii i metodologii archeologii	Wybrane zagadnienia z historii i metodologii archeologii	1	0,5	4
MK II Metody analityczne w różnych tradycjach badawczych archeologii	Metody analityczne w różnych tradycjach badawczych archeologii	1	1	5
MK III Węzłowe problemy archeologii prahisterycznej w Europie Środkowej	Stare i nowe poglądy w badaniach nad paleolitem i mezolitem	0,5	0	2
	Neolityzacja Europy Środkowej	0,5	0,5	2
	Początki epoki metali i powstanie cywilizacji	0,5	0,5	2
	Społeczności młodszej epoki brązu i początku epoki żelaza	0,5	0,5	2
	Północni sąsiedzi Rzymu (IV w. p.n.e.–V w. n.e.)	0,5	0,5	2
MK IV Archeologia średniowiecza i czasów nowożytnych	Węzłowe problemy archeologii wczesnego średniowiecza	0,5	0,5	2
	Węzłowe problemy archeologii późnego średniowiecza i nowożytności	0,5	0,5	2

MK V Archeologia antyczna	Archeologia śródziemnomorska i orientalna	1	0,5	4,5
MK VI Archeologia środowiskowa społeczeństw europejskich	Rośliny w kulturze ludów europejskich	0,5	0,5	3
	Zwierzęta w kulturze ludów europejskich	0,5	0,5	2
MK VII Metodyka badań	Ćwiczenia terenowe	7,5	7,5	7,5
MK VIII Seminarium dyplomowe	Seminarium magisterskie	4	4	28
MK IX Moduł kształcenia – zajęcia ogólnouczelniane lub zajęcia oferowane na innym kierunku studiów	Zajęcia na innych kierunkach Wydziału Nauk Historycznych UMK	1	0	2
	Zajęcia ogólnouniwersyteckie	1	0	2
MK X Wybrane problemy badawcze archeologii paleolitu i mezolitu	Archeologia jaskiń	1	1	3
	Początki zasiedlenia Europy	1	1	3
	Mezolit na Niżu Polskim	1	1	3
MK XI Wybrane problemy badawcze archeologii neolitu, eneolitu i początków epoki brązu	Społeczności doby neolitu na Niżu Środkowoeuropejskim	2	1	6
	Problematyka społeczna w badaniach neolitu i początku epoki brązu	1	1	3
MK XII Wybrane problemy badawcze archeologii młodszej epoki brązu i początków epoki żelaza	Sztuka społeczności kultur pól popielnicowych i cywilizacji halsztackiej	1	1	3
	Wytwórczość domowa i rzemieślnicza w młodszej epoce brązu i początku epoki żelaza	1	1	3
	Osiedla obronne w strukturach osadniczych w młodszej epoce brązu i początku epoki żelaza	1	1	3

MK XIII Wybrane problemy badawcze archeologii Barbaricum	Obszary sacrum w kulturach Barbaricum (II w. p.n.e.–VI w. n.e.)	1	1	3
	<i>Vagina nationum</i> i jej progenitura – z Germanami od Skandynawii po Morze Czarne	1	1	3
	Wybrane problemy badawcze archeologii Barbaricum. Celtycka Europa – oblicza niezwykłego ludu (VI–I w. p.n.e.)	1	1	3
MK XIV Wybrane metody analityczne w archeologii	Wybrane metody analityczne w archeologii – ujęcie krytyczne	1	1	3
	Górnictwo, dystrybucja, użytkowanie surowców krzemienych w pradziejach	1	1	3
	Traseologia	1	1	3
MK XV Archeologia Grecji i świata hellenistycznego	Greckie <i>poleis</i> wobec Scytów i Sarmatów – konflikt i współpraca	0,5	0,5	1,5
	Kolonia i metropolia – razem czy osobno?	0,5	0,5	1,5
	Królestwo Bosporańskie – na granicy Europy i Azji	0,5	0,5	1,5
	Miasto Rodos jako międzynarodowe centrum kultury	0,5	0,5	1,5
	Poleis Rodos i inne centra doryckie	0,5	0,5	1,5
	Rodos jako centrum handlu zbożem w świecie greckim	0,5	0,5	1,5
MK XVI Orzeł i smok. Rzym i imperia Wschodu	Archeologia wybranych zachodnich prowincji rzymskich	0,5	0,5	1,5
	Chiny dynastii Han	0,5	0,5	1,5

MK XVI Orzeł i smok. Rzym i imperia Wschodu	<i>Imperium Romanum</i> doby Antoninów	0,5	0,5	1,5
	Między Wschodem a Zachodem. Grecy baktryjscy	0,5	0,5	1,5
	<i>Roma aeterna</i> – stolica imperium	0,5	0,5	1,5
	Rzymski Wschód	0,5	0,5	1,5
MK XVII Pieniądz i wojsko w świecie starożytnym	Armia rzymska w dobie wielkich sukcesów	0,5	0,5	1,5
	Armie świata hellenistycznego i Republiki Rzymskiej	0,5	0,5	1,5
	Mennictwo Rzymu i europejskich barbarzyńców	0,5	0,5	1,5
	Pieniądz w użyciu. Gospodarka, polityka, propaganda	0,5	0,5	1,5
	Pieniądze Greków i Persów	0,5	0,5	1,5
	Świat armii greckich. Od Myken do końca panowania Aleksandra Wielkiego	0,5	0,5	1,5
MK XVIII Archeologia żeglugi	Łodzie i statki w badaniach archeologicznych i historycznych	1	1	3
	Prahistoria żeglugi	1	1	3
	Praktyka badawcza archeologii morskiej i podwodnej	1	1	3
MK XIX Archeologia jezior	Osiedla nawodne i przybrzeżne w młodszej epoce brązu i początku epoki żelaza	1	1	3

MK XIX Archeologia jezior	Urządzenia wodno-komunikacyjne w pradziejach i średniowieczu	0,5	0,5	1,5
	Wyspy w krajobrazie przyrodniczo-kulturowym Słowian	1	1	3
	Kultura materialna miejsc centralnych na wyspach Słowiańszczyzny Zachodniej	0,5	0,5	1,5
MK XX Słowianie nadbałtyccy we wczesnym średniowieczu	Początki Słowiańszczyzny nadbałtyckiej	0,5	0,5	1,5
	Pomorze we wczesnym średniowieczu	1	1	3
	Sąsiedzi Słowian nadbałtyckich	1	1	3
	Rośliny i zwierzęta u Słowian nadbałtyckich	0,5	0,5	1,5
MK XXI Archeologia architektury średniowiecza	Archeologia architektury romańskiej i gotyckiej	1	1	3
	Militarne aspekty architektury średniowiecznej	1	1	3
	Współczesne problemy badawcze zabytkowych obiektów architektonicznych	1	1	3
MK XXII Archeologia zakonu krzyżackiego	Wybrane zagadnienia z archeologii zakonu krzyżackiego	0,5	0,5	1,5
	Architektura zakonu krzyżackiego	0,5	0	1,5
	Formy osadnictwa zakonu krzyżackiego	0,5	0	1,5
	Kultura zakonu krzyżackiego w świetle archeologii	0,5	0,5	1,5
	Warsztat budowlany zakonu krzyżackiego	0,5	0,5	1,5

MK XXII Archeologia zakonu krzyżackiego	Ekologia zakonu krzyżackiego	0,5	0,5	1,5
MK XXIII Kultura materialna Rzeczpo- spolitej Polskiej na tle europejskim (XV–XVIII wiek)	Zarys historii kultury materialnej	2	1	6
	Kultura funeralna	1	0,5	3
MK XXIV Kultura symboliczna paleolitu i mezolitu	Kultura symboliczna paleolitu i mezolitu	1	1	3
MK XXV Indoeuropeistyka i archeologia	Indoeuropeistyka i archeologia	1	1	3
MK XXVI Teorie w prahistorii	Teorie w prahistorii	1	1	3
MK XXVII Teoria wymiany społecznej w prahistorii	Teoria wymiany społecznej w prahistorii	1	1	3
MK XXVIII Keramos	Ceramika grecka	0,5	0,5	3
	Ceramika rzymska	0,5	0,5	3
MK XXIX Metody badań osadniczych	Metody badań osadniczych	1	1	3
MK XXX Archeologia Nubii średniowiecznej	Archeologia Nubii średniowiecznej	1	0,5	3
MK XXXI Środowisko przyrodnicze i kultura	Zwierzęta i kultura	0,5	0,5	1,5
	Rośliny i kultura	0,5	0,5	1,5
Razem		21+ 16 za zajęcia w ramach modułów do wyboru (MK X–MK XXXI)	17,5 + 14,5–16 za zajęcia w ramach modułów do wyboru (MK X–MK XXXI)	72 + 48 za zajęcia w ramach modułów do wyboru (MK X–MK XXXI)
Wymiar % liczby punktów ECTS, którą student uzyskuje na skutek wyboru modułów kształcenia:		36,7%		
Procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z obszarów (w przypadku przyporządkowania kierunku do więcej niż jednego obszaru kształcenia):				

Plan studiów

Wydział prowadzący kierunek studiów:	Wydział Nauk Historycznych
Kierunek studiów: <i>(nazwa kierunku musi być adekwatna do zawartości programu kształcenia a zwłaszcza do zakładanych efektów kształcenia)</i>	Archeologia
Poziom kształcenia: <i>(studia pierwszego, drugiego stopnia, jednolite studia magisterskie)</i>	Studia drugiego stopnia
Profil kształcenia: <i>(ogólnoakademicki, praktyczny)</i>	Ogólnoakademicki
Forma studiów: <i>(studia stacjonarne, studia niestacjonarne)</i>	Studia stacjonarne
Specjalność:	
Liczba semestrów:	4 (cztery)
Liczba punktów ECTS:	120
Łączna liczba godzin dydaktycznych:	1110

I semestr

Kod przedmiotu w systemie USOS	Nazwa modułu/przedmiotu	Forma zajęć	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Forma zaliczenia
1201-AR1-MAA-S2	Metody analityczne w różnych tradycjach badawczych archeologii	konwersatorium	30	4,5	zaliczenie na ocenę
1201-AR1-PBPM-S2	Stare i nowe poglądy w badaniach nad paleolitem i mezolitem	konwersatorium	15	2	zaliczenie na ocenę
1201-AR1-NES-S2	Neolityzacja Europy Środkowej	konwersatorium	15	2	zaliczenie na ocenę
1201-AR1-PEMPC-S2	Początki epoki metali i powstanie cywilizacji	konwersatorium	15	2	zaliczenie na ocenę
1201-AR1-SMEBEZ-S2	Społeczności młodszej epoki brązu i początku epoki żelaza	konwersatorium	15	2	zaliczenie na ocenę
1201-AR1-PSR-S2	Północni sąsiedzi Rzymu (IV w. p.n.e–V w. n.e)	konwersatorium	15	2	zaliczenie na ocenę
1201-AR1-SM-S2	Seminarium magisterskie	seminarium	30	4	zaliczenie na ocenę
	Wykład ogólnowydziałowy*	wykład	30	2	zaliczenie na ocenę
	Moduł do wyboru I		90	9	
Razem			255	29,5	

II semestr

Kod przedmiotu w systemie USOS	Nazwa modułu/przedmiotu	Forma zajęć	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Forma zaliczenia
1201-AR1-WPAWS-S2	Węzłowe problemy archeologii wczesnego średniowiecza	konwersatorium	15	2	zaliczenie na ocenę
1201-AR1-WPAPSN-S2	Węzłowe problemy archeologii późnego średniowiecza i nowożytności	konwersatorium	15	2	zaliczenie na ocenę
1201-AR1-RKLE-S2	Rośliny w kulturze ludów europejskich	konwersatorium	15	2	zaliczenie na ocenę
1201-AR1-ZKLE-S2	Zwierzęta w kulturze ludów europejskich	konwersatorium	15	2	zaliczenie na ocenę
1201-AR1-SM-S2	Seminarium magisterskie	seminarium	30	4	zaliczenie na ocenę
	Wykład ogólnouniwersytecki*	wykład	30	2	zaliczenie na ocenę
	Moduł do wyboru I		90	9	
1201-AR-CT	Ćwiczenia terenowe	ćwiczenia	225	7,5	zaliczenie na ocenę
	Razem		435	30,5	

* Obowiązek wyboru wykładu realizującego efekty kształcenia z obszaru nauk społecznych.

III semestr

Kod przedmiotu w systemie USOS	Nazwa modułu/przedmiotu	Forma zajęć	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Forma zaliczenia
1201-AR2-ASO-S2	Archeologia śródziemnomorska i orientalna	wykład	15	5	egzamin
1201-AR2-ASO-S2	Archeologia śródziemnomorska i orientalna	konwersatorium	15		zaliczenie na ocenę
1201-AR2-SM-S2	Seminarium magisterskie	seminarium	30	8	zaliczenie na ocenę
	Moduł do wyboru I		90	9	
	Moduł do wyboru II		90	9	
Razem			240	31	

IV semestr

Kod przedmiotu w systemie USOS	Nazwa modułu/przedmiotu	Forma zajęć	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	Forma zaliczenia
1201-AR2-WZHMA-S2	Wybrane zagadnienia z historii i metodologii archeologii	konwersatorium	30	5	zaliczenie na ocenę
1201-AR2-SM-S2	Seminarium magisterskie	seminarium	30	12	zaliczenie na ocenę
	Moduł do wyboru I		90	9	
	Moduł do wyboru II		30	3	
Razem			180	29	

Program studiów obowiązuje od semestru zimowego roku akademickiego 2015/2016.

Program studiów został uchwalony na posiedzeniu Rady Wydziału Nauk Historycznych w dniu..... 2015 roku.

.....
(podpis Dziekana)